

Kelionės privalumai

- Išsamus, gilus ir kontrastingas kelionės maršrutas, padedantis visapusiškai pažinti šį unikalų kraštą (gamta, istorija, kultūra, religija, politika). Racionalus ir patikrintas kelionės grafikas.
- Keliaudami **GRŪDOS** sukurtu maršrutu, turėsite išskirtinę galimybę iš arčiau pažinti specifinę, turtingą, smarkiai Tibeto budizmo paveiktą Indijos šiaurės kultūrą: dalyvausite magiškame, be galo spalvingame Hemiso vienuolyno festivalyje, stebėsite rytinę vienuolių ceremoniją Tikšės gompoje, turėsite progą tiesiogiai pabendrauti su vienuoliais.
- Visi viešbučiai, svečių namai, stovyklavietės kruopščiai atrinktos **GRŪDOS** kelionių ekspertų.
- Jūsų patogumui net poroje miestų miegosite tuose pačiuose viešbučiuose po kelias naktis: Lėjuje – 4 naktis, Nubros slėnyje – 2 naktis. Patyrę keliautojai žino, kaip smagu keltis, kai ryte nereikia krautis lagamino.
- Masinio turizmo dar nenuvalinti, ramūs ir tylūs vienuolynai.
- Kiekvieną dieną kelyje lydintys kvapą gniaužiantys, fantastiški, nuolat besikeičiantys kalnų peizažai.
- Į kelionės kainą įskaičiuoti net 9 pietūs ir 10 vakarienių, ekskursinė-pramoginė programa ir visi lankomi objektai.
- Galimybė aplankyti pačią įspūdingiausią ir didingiausią Indijos kapavietę, o kartu ir paminklą meilei – Tadž Mahalą (už papildomą mokestį).
- Didelė **GRŪDOS** kelionių į Indiją organizavimo patirtis. Patikimi ir patikrinti ilgamečiai partneriai Indijoje.
- Kvalifikuoti angliškai kalbantys vietos gidai, paslaugus ir dėmesingas vietos personalas.
- Profesionalus kelionės vadovas iš Lietuvos.
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos K.Birutės\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos B.Ramintos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos R.Valerijaus\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos G.Giedriaus\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos A.Vilijos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į Ladaką nuotraukų albumas \(nuotraukos G.Eglės\).](#)
- [Godos Juocevičiūtės straipsnis naujienų portale "Delfi": Žinoma keliautoja apsilankė daugelio dar neatrastoje vietoje: aukštis ten toks didelis, kad tampa tikru išbandymu organizmui.](#)
- [Godos Juocevičiūtės straipsnis naujienų portale "Delfi": Vienuolynas kaimelyje garsėja ypatingais specialistais: per išskirtinę šventę pamatyti vaizdai gali sukelti šurpą.](#)
- [Godos Juocevičiūtės straipsnis naujienų portale "Delfi": Ekstremalias keliones pamėgusią lietuvę pakerėjo aplankytas regionas: jaučiuosi tarsi patekusi į kitą pasaulį.](#)
- [GRŪDOS grupė į kelionę po Ladaką lydėjusi žurnalistė, keliautoja, knygos "Geografija transe" bendraautorė Goda Juocevičiūtė dalinasi įspūdžiais ir kelionės akimirkomis](#)
- [Indija – šalis, kurioje perkainojamos vertybės.](#)
- [Dvasinių ir fizinių aukštumų žemė – Ladakas.](#)
- [GRŪDOS straipsnis „Žmonių“ žurnale: Mažasis Tibetas parako statinėje. Pakistanas ir Ladakas 2025 12 04](#)

Kelionės vadovė Goda Juocevičiūtė - žurnalistė, publicistė, knygų autorė, orientalistė ir budizmo žinovė. Ji - orientalistė ne tik pagal vieną iš išsilavinimų (Vilniaus universitete baigė šiuolaikinės Azijos studijas), bet ir, svarbiausia, širdyje: dažnai keliauja po šį magijos, mistikos ir tūkstantmečių tradicijų kupiną regioną, daug metų ypač domisi Tibeto budizmu. Goda yra publikavusi daugybę straipsnių Azijos kultūrų temomis įvairiuose Lietuvos naujienų portaluose, laikraščiuose bei žurnaluose. Goda sieloje – romantikė, kurios vertinga gyvenimo dalimi yra tapę Rytai.

Kartu su bendraautoriumi Raimonu Dikčiumi parašė knygą „Drakono alsavimas: Honkongas, Kinija, Tibetas“, kurioje supažindina mus su įdomiausiomis regiono vietovėmis, siekia paaiškinti neįprastą, keistu atrodantį rytiečių elgesį. Pasakojimų apie Kiniją bei Tibetą ir praktinių patarimų mozaika dėliojama be vakariečiams būdingo eurocentristinio požiūrio, tuo pačiu griaujami krikščioniškame pasaulyje įsivyravę niekuo nepagrįsti mitai apie Aziją.

Antroji Godos ir Raimondo gilaus turinio knyga apie Azijos kultūras - „Geografija transe“. Ji kviečia mus į magišką kelionę iš Rytų į Vakarus, iš Azijos į Europą: po Rytų miestus ir šventyklas, pas keistus vietos personažus, į senųjų kultūrų gilumą.

Kai būna neišvykusi, Goda veda individualias ekskursijas po Vilnių, o drąsiausiems keliautojams kartu su GRŪDA siūlo pažinti atokų kraštą, įsikūrusį ant pasaulio stogo – Ladaką.

**Į kelionę vykstantis vadovas pažymėtas prie konkrečios kelionės datos. Dėl objektyvių priežasčių kelionės vadovas gali keistis.*

Kelionės aukso fondas

- **Lėjaus rūmai** – Ladako sostinėje ant plikos kalvos XVII amžiuje pastatyti galingi rūmai-tvirtovė valdovams. Šiuose buvusiuose milžiniškuose perėjų šalies karaliaus namuose, nuo kurių plačių terasų kaip ant delno atsiveria istorinė miesto dalis, dabar veikia muziejus.
- **Spitukas** – neeilinės istorijos, galingas vienuolynas, iš pradžių pastatytas senajai maginei Nyingma mokyklai, vėliau atitekęs Geltonkepurių – Gelug sektos vienuoliams. Jame saugoma paslaptinga deivės Kali statula.
- **Festivalis Hemiso vienuolyne*** – kone magiškiausia ir labiausiai sukrečianti iki sielos gelmių šventė iš visų, kuriose Jums iki šiol teko dalyvauti. Per Hemiso vienuolyne, didžiausiame Ladake, Tibeto budizmo įkūrėjui Padmasambavai pagerbti skirtą kasmetį festivalį Jūs pateksite į transcendentinį, ryškiausių spalvų, šurpių būtybių ir grėsmingų garsų pertekusį pasaulį.
- **Tiksės vienuolynas** – iš mistinių, tarp legendų ir tikrovės sklindančių istorijų išaugęs grandiozinis gompa yra it Tibeto sostinės Lhasos žiemos rūmų, skirtų Dalai Lamoms, – Potalos - kopija. Svarbiausia, kad ne tik grožėsitės kerinčiu horizontu, kurį užpildžiusios Himalajų viršūnės, bet ir turėsite unikalią galimybę visiškai iš arti stebėti rytinę vienuolių ceremoniją. Tai – ne parodomasis spektaklis, o vienuolyno gyventojų kasdienybė.
- **Taktoko vienuolynas (esant galimybei)** – netoli urvo, kuriame, kaip tikima, meditavo Tibeto budizmo įkūrėjas Padmasambava, uoloje išskaptuotas gompa, tirštas spalvų, įspūdingos sienų tapybos ir epinių istorijų.
- **Karališkieji Stoko rūmai** – nuostabaus kalnų kraštovaizdžio apsuptyje XIX amžiuje iškilusi karaliaus šeimos vasaros rezidencija. Jos muziejuje saugomi iš anų laikų išlikę valdovo, jo artimųjų bei aplinkos rakandai ir papuošalai.
- **Čangla perėja ir Khardungla perėja** – vienos aukščiausių pasaulio perėjų, kurias galima įveikti motorinėmis transporto priemonėmis: neįkainojama patirtis ir niekaip neišmatuojami įspūdziai stovint ant pasaulio stogo daugiau nei 5000 metrų aukštyje.
- **Pangongas – druskingasis Karakorumo kalnų ežeras**, viena įdomiausių Ladako ir Tibeto gamtos fantazijų. Stovėdami ant Pangongo kranto, kad ir kur pasisuksite, atsimušite į užburiantį, skirtingų spalvų ir ornamentų juostomis pasidabinusį laukinį paveikslą.
- **Magnetinė kalva** – ypatinga vieta, kurioje veikia įdomūs fizikos dėsniai.
- **Basgo fortas** – į UNESCO paveldą įtrauktas galingas vienuolynas-citadelė, stūkstantis tarp Himalajų ir Karakorumo kalnų. Jo svaiginanti aplinka yra tarytum uolų nasrai, o puošmena – labai vertinga 14 metrų aukščio Budos Maitrėjos statula.
- **Indo ir Zanskaro upių santaka Songam** – tai spalvas keičiantis, amžina kaita srūvantis, „dvirankis“ Himalajų gamtos šedevras, o jame esanti raftingo bazė – bene aukščiausia pasaulyje. Dviejų aktyvių, galingų Azijos upių susitikimą stebėsite nuo aukšto kelio taško, tarsi iš paukščio skrydžio.
- **Likiras** – „nagų apsuptas“, XI amžiuje įkurtas, ypač mįslingos atmosferos vienuolynas.
- **Alčio gompa** – vienas seniausių ir vienas iš nedaugelio Tibeto budizmo vienuolynų Ladake, kuris pastatytas ne ant kalno, o jo papėdėje. Šios išskirtinio stiliaus šventovės salės ir čortenai turtingi įvairiausių budistinio meno slėpinių ir skirtingų regionų estetikos, o jį supantis miestelis – šventai ramus ir jaukus.
- **Lamajuru** – Mėnulio žeme dėl pritenkiančios didybės ir nežemiško reljefo vadinamoje vietovėje stūksantis vienas seniausių iš išlikusių Ladako vienuolynų, kuris, kaip manoma, buvo pastatytas archajinės Tibeto religijos bono kulto vietoje. Manoma, kad gompos apylinkių urvuose meditavo pats Guru Rimpočė (Padmasambava).
- **Nubros slėnis** – nuošalus, pačioje Indijos šiaurėje plytintis slėnis, kuriame sustinka dvi upės – Nubros ir Šjoko, o visai netoli dunksi ypatingos reikšmės regionui turintis Siačeno ledynas. Rojų primenantį slėnį užkloję užburiantys smėlynai, išraižę rusvi Karakorumo kalnai, užliejusios nuostabios žalios pievos. Šiame regione Jūs ant kupranugario keliausite arba basomis vaikščiosite šaltomis dykumos smėlio kopomis, Panamikos kaime galėsite išbandyti karštąsias versmes, svarbiausia – lankysite neapsakomo grožio kraštovaizdyje įkurtus vienuolynus – **Hunderą, Diskitą, Inšą**.

Kosminio grožio Himalajų bei Karakorumo aukštumos, išsiliejančios į kvapą gniaužiančias upių santakas, dangiškus ežerus, pasakiškus slėnius ir žvilgančius smėlynus, kuriais kadaise slinko Šilko kelio prekeivių ir kupranugarių vilkstinės. Susiraukšlėjusias ir dantytas uolas aplipę stiprūs ir išdidūs kaip kalnai karalių rūmai, fortai bei vienuolynai. Tarp gompų sienų, ant kurių likę nublukę piešiniai, ir po tamsiais skliautais sklinda vienuolių mantros. Sviestinės lemputės blausiai nušviečia Budos statulą. Maldininkai suka maldos malūnus, o vėjas plazdena maldos vėliavas, kuriose įrašytas mantras į visas puses išnešioja vėjo žirgai. Nirštant Tibeto ragui, ritualiniams šokiams atgyja šurpios kaukės su kaukolių karūnomis...

Šioje Žemėje liko vos keli kraštai, kuriuose tebegyvuoja senosios Tibeto budizmo tradicijos, o žmonių būtis priklauso nuo gamtos šėlsmų ir malonės. Vienas jų – tai Ladakas, dėl istorinių ir kultūrinių saitų su kaimynine Sniegynų šalimi pramintas Mažuoju Tibetu. Jei Jus nežmoniška jėga traukia magijos persismelkusi budizmo dvasia, jei Jums rūpi atrasti ribas, skiriančias ir kartu jungiančias žmonių ir dievų pasaulius, jei trokštate laukinių tolių ir nežemiškų reljefų, jei dėl jų esate pasirengę įveikti aukščiausias planetoje kalnų perėjas ir bekompromisę orų bei aukščio kaitą, tuomet šis grandiozinis turas – kaip tik Jums. Ekstremali, mistinė, intelektualinė **GRŪDOS** kelionė po Ladaką Jus ves ilgaamžiais tantrinių mokymų ir garsiųjų dvasinių adeptų pėdsakais, dovanos prašmatnius kalnų peizažus, leis pažvelgti į vienuolių gyvenimą iš arti ir padės pažinti transcendentes sferas.

Į senąją Ladako kultūrą po truputį panirsite debesis remiančioje, o kai kada – jų užstojamoje, **sostinėje Lėjuje**. Dalyvausite kasmečiame

Tibeto budistų **festivalyje Hemiso vienuolyne*** – vienoje ekspresyviausių, spalvingiausių ir turbūt sakraliausioje šventėje iš visų, į kurias Jums kada nors teko gyvai įsitraukti. Stebėsite **rytinę vienuolių ceremoniją Tikės gompje**, galėsite kartu su jais medituoti. Tyrinėsite seniausių bei gražiausių Ladako vienuolynų, tarp jų – **Likro, Alčio, Lamajuru ir kitų šventovių**, paveldą ir lankysite atokias vietas, kuriose kadaise sudėtingomis religinėmis praktikomis užsiiminėjo Tibeto budizmo išminčiai ir ištvermingiausi lamos. Vyksite į **Magnetinę kalvą** patikrinti, ar gamtoje būna iliuzijų, o gal stebuklų.

Kirtę perėjas daugiau nei 5000 metrų virš jūros lygio aukštyje, pateksite į vaizdingiausius Rytų paveikslus: keliausite prie druskingojo Pangongo ežero, po šaltąją **Nubros slėnio dykumą** ir jos smėlio kopas, karštųjų versmių šildomą, taurių kalnų apglėbtą žemę visai netoli galingo Siačeno ledyno. O prieš skrydį ant pasaulio stogo ir prieš grįždami namo į Lietuvą įkrisite į miesto civilizaciją triukšmingajame, aitriajame **Delyje**.

Ladakas – tai aukščiausios planetos ir Jūsų kelionių bei dvasinių potyrių viršūnės!

Kelionės programa

1 diena. Skrydis Vilnius – Delis. Skrydis iš Vilniaus per tarpinį Europos oro uostą į Delį.

2 diena. Delis. Naktį arba anksti paryčiais nusileisite Delio oro uoste. Priimkite tvankaus oro gurkšnį ir pasiruoškite rytietiškių akcentų gūsiui. Po trumpo poilsio ir pusryčių viešbutyje pradėsite pažintį su Indijos sostine Deliu. Daugelis jūsų turbūt čia bent kartą gyvenime buvote. Tačiau Indijos ir jos miestų niekada nebus per daug! Net ir grįžus į **Delį**, jis niekada nebus lygiai toks pat, kokį palikote pastarąjį kartą. Juk senoji Indijos sostinė pernelyg pilna didžios civilizacijos valdovų, ypač – paskutinės musulmoniškos Mogolų dinastijos, palikimo, seniausios iš išlikusių planetoje religijos – hinduizmo energijos, tik Azijai būdingos prekeivių, rikšų, jų riksmų ir šypsenų makalynės, o greta jų – galingiausių žmonijos inovacijų. Sakoma, kad Delis toks pat senas kaip ir garsusis epas „Mahabharata“, su kuriuo užaugo kiekvienas indas. Hinduistai mano, kad šioje poemoje įamžinta daugelis įvykių rutuliojasi būtent Delyje. Labiau apčiuopiama, į rašytinius šaltinius nugulusi šio įtakingo Pietų Azijos miesto istorija prasideda VIII amžiuje. Jo likimas buvo labai permainingas, persmelktas žiaurumų, neįtikėtino suklestėjimo periodų ir staigių nuosmukių, kovų tarp musulmonų ir hinduistų, bent šešis kartus buvo sugriautas iš pagrindų ir tiek pat kartų atstatytas. Kai iš viešbučio važiuosite autobusu į miesto gilumą, pirmiausia pamatysite jo naujausią sluoksnį. Šiuolaikiniame mieste neturėtų stebinti vis didesni statybų plotai, tuščios žvyro aikštės vietoj dar neseniai žemę užgulusių lūšnynų, karves keičiantys automobilių srautai. Tačiau atkreipkite dėmesį, koks Delis yra žalias. Įsižiūrėję pastebėsite, kad toji vešli, daili žaluma čia ne pati savaime ir neatsitiktinai subužo, o yra sukurta ir puoselėjama vietos valdžios iniciatyva. Ypač drėgname ir tvankiame Delyje skatinama žalio miesto politika, tad šaligatviai apsodinti medžiais ir krūmais, kad teiktų pavėšį ir daugiau deguonies, jie periodiškai laistomi, prižiūrimi. Kai kurios pėstiesiems pritaikytos gatvės paverstos maloniomis šešėlių alėjomis. Be to, Delyje yra daug parkų, ir beveik kiekvieną istorinį objektą supa jazminais ir rožėmis prakvię sodai, arba visa teritorija – kaip lygi žolės paklodė. Tuo įsitikinsite, šiandien apsilankę keliose reikšmingose ir simbolinėse Delio vietose. Viena jų – tai **Radž Ghatas**, iškiliausių ir ryškiausių XX amžiaus Indijos politinių asmenybių atminimo erdvė po atviru dangumi. Tai ne kapinės, ne mauzoliejus, o kremacijos ir pagerbimo platforma. Hinduistų svarbiausias laidojimo ritualas, kuris, kaip tikima, padeda sielai lengviau išsivaduoti iš kūno ir toliau reinkarnuotis, yra palaikų deginimas. Ugnis apvalo, ugnis – svarbiausias ir lig šiol gyvas hinduistinės kultūros simbolis: amžinoji ugnis kurstoma ir saugoma senose šventyklose, amžinoji ugnis dega ir ant indų tautos patriarcho Mahatmos Gandžio atminimo pakylas iš juodo marmuro. Lig šiol žmonės čia neša vainikus ir gėles, norėdami pagerbti jį ar nepamirštamą nacionalinio judėjimo aktyvistą Jawaharlalą Nehru, o gal prieštarigai vertinamą, tragiškai žuvusią Indirą Gandhi ar kitus neeilinius veikėjus. Bene įspūdingiausia ir istoriškiausia (taip pat jaukiai žalia) vieta iš tų, kurias šiandien lankysite Delyje, yra UNESCO saugomas **Kutub Minaras**. Tai, galima sakyti, ikoninis islamiškosios architektūros kūriny, svarbus ne tik Indijos, bet viso pasaulio musulmonams. Tai – daugiau nei tik statinys, aukščiausias tokio pobūdžio bokštas Indijoje ir aukščiausias mūrinis minaretas pasaulyje (72 metrų aukščio). Tai – komplikotos Delio, kartu ir visos Indijos, istorijos atspindys. XII amžiaus gale jį kaip Pergalės bokštą pradėjo statyti Qutb Al Din Aibakas – valdovas, kuris Delyje įkūrė sultonatą ir įtvirtino islamą, o jo įpėdiniai tęsė turėjusio paliudyti islamo galybę ir šventumą komplekso statybas. Dailios formos rausvą bokštą, išpuoštą nuostabių ornamentų ir raižinių, romantiškai supa kitų pastatų liekanos bei griuvėsiai, o pro jų plyšius skverbiasi žolių ir gėlių stiebai. Išklause vietinio gido pasakojimų apie šią įstabią vietovę, prieš išsiskirstydami savarankiškai pasivaikščioti po ją, paprašykite, kad parodytų Jums, kur yra nemarioji, prietarų ir legendų apgaubta Geležinė kolona. Kad geriau suprastumėte Delio miesto istorinę struktūrą, viešėsite abiejose jo dalyse – ir **Senajame, ir Naujajame Delyje**. Važiuodami per Naująjį Delį, pro langą apžiūrėsite ambasadų rajoną ir Britų imperijos palikimą – **Karališkąjį, arba Pareigos kelią Rajpath**, indišką jo pavadinimas – Kartavya. Kasmet sausio 26 dieną vyksta Respublikos Dienos paradas, o disciplinuota, įspūdinga eisena pasigrožėti susirenka tūkstančiai smalsuolių. Kelią „įrėmina“ du modernių laikų statiniai, kuriuos dar iki pirmos kelionės į Indiją greičiausiai matėte kokiuose nors Bolivudo filmuose. Viename Kartavijos gale yra garsieji **Indijos vartai** – 42 metrų aukščio „Triumfo arka“, pastatyta Indijos karių, žuvusių Pirmajame pasauliniame kare, atminimui. Jie dar vadinami „visos Indijos karių memorialu“. Pravažiuodami greičiausiai pamatysite būrius žmonių, vaikštinėjančių ir besifotografuojančių prie Indijos vartų matinio dangaus fone. Šio paminklo aikštė niekada nebūna tuščia. Kitame kelio gale stūkso dabartinė **Indijos prezidento rezidencija**. Apie 1930-uosius baigti statyti rūmai, puošti didžiuliais variniais kupolais, yra Mogolų ir vakarietiškos architektūros sintezė, kartu tai priminimas apie Indijos ir Didžiosios Britanijos saitus, pervertus trinties, konfliktų ir partnerystės, tarytum dvi milžiniškos, įtakingos upės būtų susitikusios civilizacijų kelyje, o paskui vėl atsiskyrusios, bet per daug viena nuo kitos taip ir nenutulusios. Senasis Delis yra ta tikroji Indija be grimo, kuri paklaidins Jus laike ir padės be jokių barjerų, be jokių pagražinimų ar „dekoracijų“ pajusti indų kasdienybės ir minios atmosferą. Senojo Delio pakraštyje stūkso **Raudonasis fortas** su jau iš tolo matoma gynybine siena. Jis iškilo XVII amžiuje. Statybomis rūpinosi Shahas Jahanas – tas pats valdovas, kuris savo mylimajai Agroje parūpino vieną gražiausių pasaulyje mauzoliejų Tadž Mahalą. Anuomet šios Delio dalies pavadinime turėjo būti įsismelkęs paties valdovo vardas, tiksliau, miestas vadintas Šachdžahanabadu. Na, ir galų gale nusiteikite įsilieti į vietinių gyvenimą čia ir dabar. Esant galimybei, Senajame Delyje užsuksite į dar vieną svarbų Shaho Jahano epochos palikimą musulmonų pasauliui – didžiausią Indijos **mečetę Džamą Masdžidą**. Jos teritorijoje, kuri apima ir didelę aikštę, gali melstis vienu metu atsikusę į Mekos pusę apie 25 000 maldininkų. Sutikite – galinga. Net ir

paprastomis dienomis čia, tarsi į savo kultūros centrą su savitomis taisyklėmis ir tvarka, plūsta srautai žmonių. Vietos musulmonai pasimeldę mėgsta užsibūti mečetės prieangiuose ar aikštėje. Vieni plepa, kiti ilsisi, nevengia ir čia pat atsisdė ar atsigulė ant grindinio nusenūsti. Dauguma – labai draugiški, svetingi. Tačiau susitaisykite, kad ne tik jie Jums bus įdomūs, bet lygiai taip pat ir Jūs vietinius dominsite. Jie gali prašyti kartu nusifotografuoti, Jus kalbinti. Būkite kantrūs. Puiki proga pajusti žmones iš visai kitos planetos nei jūsiškė. Bet pagrindinis nuotykis dar laukia... Prie pat mečetės laiptų ir aplink ją bruzda, trinasi ir rėkauja Delio prekeiviai. Neaišku tiksliai, iš kurio amžiaus jie atkeliavę. Gatvėje žmonės pardavinėja gyvas avis, vištas kaip kaime. Prekystaliai apkrauti viskuo, ką įmanoma valgyti arba naudoti buityje – maisto produktais, taip pat visokiais buitinais rakandais ir sunkiai įsivaizduojamomis smulkmenomis, o virš galvų ir prie stogų išdidžiai nepajudinami kabo elektros laidų rezginiai. Žmonių tirštuma ir painiava tokia, kad nieko kito nelieka kaip tik dėl smagumo ir smalsumo į ją įsipinti. Svarbiausia – turėsite galimybę pasidžiaugti Senuoju Deliu, įsitaisę tuktukuose – tai kaip triračiai dviračio ir vežimo hibridai, nepamainoma transporto priemonė trumpiems atstumams įveikti. Tuktukų vairuotojai Jus pavežios po **Čandni Čouk turgų**, kurio pavadinimas kildinamas iš dviejų romantiškų žodžių – „mėnesienos“ (chandni) ir „sidabro“ (chandi). Skersinės gatvelės tokios siauros, kad, dardėdami minitaksi, daug kur ištiesę rankas galėsite pasiekti prekystalius abiejose pusėse. Jūsų rikšos vis Jus kalbins, Jums šypsosis, nuoširdžiai norės pagidauti ir kikens, baksnodami tai į nedidelę šventyklą, kurią pravažiuosite, tai į „Macdonald’s“ restoraną kaip ypač svarbų istorinį objektą, tai pasiūlys pasilabinti su visokių niekučių pardavėjais, kuriuos pralensite linksmai kratydamiesi. Aštrūs posūčiai su vėjeliu, dar aštresni – pojūčiai. Akys raibs, nosį gniaus patys įvairiausi kvapai, nebūtinai vien malonūs, bet tai juk – Indija! Indija pribloškia, Indija ugdo valią ir reikalauja kantrybės. Pastebėsite, kad Delyje automobilių spūstys beveik ištisą parą didžiulės, o atstumai, kaip įprasta megapoliams, milžiniški, tad ekskursijų trukmė priklausys nuo to, kaip seksis įveikti eismo kamščius. Pasikrovę intensyvių įspūdžių ir maloniai nuvargę, vyksite vakarieniauti į tradicinį indų restoraną. Ant stalo keliaus visi Indijos skoniniai – ir aitrūs, kad net „liepsnos“, ir švelnūs, bus ir mėsos, ir daržovių, bus ko pasmaguriuoti ir mėsavalgiams, ir vegetarams, ir veganams. Paspėliokite, kas tirpsta arba „dega“ jūsų burnoje – galbūt panyras, o gal sviestinė vištiena, gal lęšių putra, gal koks čatnis... Po sočios vakarienės grįšite į viešbutį. **Nakvynė viešbutyje.**

3 diena. Skrydis: Delis – Lėjus. Lėjaus karalių rūmai – Šanti stupa. Pusryčiai. Ryte iš Delio skirsite į Ladako sostinę **Lėjų (Leh)**. Lėjaus oro uoste Jūsų grupę, lydimą kelionės vadovo iš Lietuvos, pasitiks mūsų partnerių atstovai ir perveš į viešbutį įsikurti. Mes specialiai parengėme tokią kelionės programą, kad pirmą dieną aukštikalnių krašte nereikėtų skubėti ir kad aklimatizacija Jums praeitų kuo lengviau. Mat Lėjus įsikūręs, kaip sakoma, ant pasaulio stogo – 3500 metrų aukštyje ir yra viena arčiausiai dangaus esančių sostinių visoje Žemėje. Tai reiškia, kad lygumų žmonėms reikia laiko adaptuotis prie gyvenimo ir judėjimo aukštumose, kur deguonies kiekis gerokai mažesnis. Iš pradžių gali svaigti galva ar pasireikšti kiti neįprasti simptomai. Patariame pirmus žingsnius žengti lėtai. Be reikalo neiekvokite energijos. Stebėkite savo būklę. Turėkite su savimi medikų individualiai rekomenduotų ar kitose kelionėse po kalnus išbandytų preparatų. Mes negalime tiksliai pasakyti, kiek laiko Jūsų organizmui prireiks prisitaikyti prie aukštikalnių klimato, nes tai – labai individualu, tačiau per tokias ekstremalias keliones dedame maksimalias pastangas, kiek tai nuo mūsų priklauso, kad išvengtumėte diskomforto. Be to, mūsų partneriai bus parūpinę deguonies balionėlius, jei prastai jaustumėtės. Bet užtikriname, kad anksčiau ar vėliau Jūs pajausite euforiją, jei būsite atviri pojūčių kontrastams ir atsiduosite natūraliai kelionės tėkmei. Ladakas turi, regis, magiškos galios panaikinti tikslaus laiko ribas. Kad prisijaukintumėte senųjų amžių dvasią, pirmą aplankysite išskirtinės galybės **Lėjaus rūmus**. Jie buvo pastatyti XVII amžiuje, valdant karaliui Sengge Namgyalui, panašiu metu, kai Tibeto Dievų mieste – Lhasoje iškilo Dalai Lamų žiemos rezidencija Potala. Šie abu rūmai kaip tvirtovės išdidžiai stūkso ant aukščiausiai planetoje įsikūrusių sostinių kalvų. Ant kietos, šiurkščios Ladako karalystės žemės miesto centro užnugury karaliaus rūmai išaugo tarsi tiesiai iš rusvų uolų. Ar ir Jums atrodo, jog begaliniam aukštumų peizažui jie suteikė dar didesnę stulbinančios stiprybės ir nenugalimumo įspūdį? Kai kurie senosios architektūros tyrinėtojai įsitikinę, jog šis devyniaaukštis pastatas vienu metu buvo aukščiausias planetoje. Valdovo šeima jame gyveno iki XIX amžiaus vidurio. Šią rezidenciją ji turėjo apiešti ir išsikraustė į Stoko rūmus, kai Lėjų užėmė Kašmiro Dogra dinastijos karinės pajėgos. Laiptais pakilus į plačią rūmų terasą, Jus užplūs svaiginantis jausmas, jog stovite ne šiaip ant namo stogo, bet pačioje unikalios Himalajų kultūros viršūnėje. Esant skaidriam orui, Jūsų žvilgsnis aprėps visą miestą, saugomą plikų kalnų sienų, sėmsite ir amžinai jaudinančius Lėjaus apylinkių vaizdus: horizonte išryškėja dantyti kalnų siluetai. Šios dienos Jūsų turo grožybė – **Šanti stupa**, XX amžiaus gale pastatyta ant į Lėjaus rūmų pusę atsisukusios, 3609 metrų aukščio Čanspos kalvos. Nors šio religinio statinio istorija – dar visai neilga, tačiau ji buvo įkvėpta didžiųjų šių laikų asmenybių. Stupos statybas taikos misijos tikslais inicijavo japonų budistų bikšu Gyomo Nakamura ir garsusis Ladako lama, rimpočė Kushokas Bakula (jei atkreipėte dėmesį, tai net vietinis oro uostas jo vardu pavadintas!). Šią šventovę aplankė ir palaimino gan dažnas Ladako svečias iš pačių garbingiausių šių laikų asmenybių – Tibeto dvasinis ir politinis lyderis, Jo Šventenybė Dalai Lama XIV, gavęs Indijos prieglobstį ir gyvenantis Dharamsaloje. Naktį apšviesta Taikos stupa auksu žiba tarsi šventas visos šalies simbolis. Kad ir kuriuo paros metu užkilsite prie jos, Jums atsiskleis nepamirštama tarp žemės ir dangaus plytinčio miesto panorama. Beje, jei į ją norite dirstelėti jau prieš išvyką ir pasmalsauti, koks tas kalnuotasis Lėjus, arba po kelionės atkurti jo gyvus vaizdus, rekomenduojame pasižiūrėti 2007 metais kurtą indų režisieriaus Shivajee Chandrabhushano filmą „Šaltis“ („Frozen“). Jei turėsite pakankamai jėgų ir liks laiko, vakarą Jums vis geriau pažįstamoje Ladako sostinėje praleiskite savaip. Galbūt temstant norėsite panardyti tarp senųjų miesto prekybos gatvelių, gal užeisite į kokį nors pasaulio klajūnų pamėgtą barą ar terasinę kavinę su vaizdu į kalnus. Jei vis dar jausite svaigulį (ne tik sielos, bet ir galvos), rekomenduosime tiesiog ramiai pailsėti relaksuojančioje viešbučio aplinkoje. **Vakarienė ir nakvynė viešbutyje.**

4 diena. Lėjus: Hemiso vienuolynas. Hemiso festivalis (PASTABA: festivalyje dalyvaujama tik vykstant į kelionę pažymėtomis dienomis). Pusryčiai viešbutyje. Tikimės, kad Jūs jau pradėsite prisitaikyti prie aukštikalnių klimato. Jei didesni fiziniai krūviai Jums vis dar sunkiai pakeliami, nėra ko nerimauti – šiandien Jums nebus būtina daug vaikščioti. Pažadame, kad tai, ką išvysite ir išgirsite, Jus visiškai atitrauks nuo žemiškų rūpesčių ir apstulbins ar sukurs iki sielos gelmių ir visam gyvenimui pasiliks Jūsų atminty kaip sapniška patirtis. Pasirenkite priimti dar stambesnius, dar ryškesnius ir tirštesnius vaizdus, dar stipresnius garsus nei tuos, kurių prisimėmėte per ankstesnes keliones po Aziją. Vyksite į **Hemiso vienuolyną**, esantį maždaug 50 kilometrų nuo sostinės Lėjaus. Kol pro Jūsų akis už lango slenka tarsi į begalybę vedančių arba tarp kalnų išnykstančių smėlėtų takų ir toluoje išryškėjančių serpantinų, dramatiškai susiraukšlėjusių ir išraižytų uolų, vientatve alsuojančių dykynių ir šen ten išsimėčiusių kaimų „filmas“, pasiklausykite gido pasakojimo arba patys klauskite jo visko, ką norite sužinoti apie vietovę, kurioje lankysitės. Prieš kelionę ir mes Jums suteiksime šiek tiek informacijos. Iki šiol didžiausias ir turtingiausias Ladake Hemiso vienuolynas, kaip ir daug kitų svarbių, vis dar gyvuojančių gompu, – Namgyalų valdovų dinastijos nuopelnas. Jį karaliaus Singge Namgyalo sutikimu XVII amžiuje įkūrė Drukpa ordino guru Stagsangas Raspa Nawangas Gyatso. Hemisas iškilo vakarinio Indo upės

kranto pusėje, žalumos apdovanotame, bet nuošaliame, anuomet sunkiai pasiekiamame kalnų tarpekyje, kad joks minios šurmulytė netrukdytų vienuoliams studijuoti budizmo ir siekti ypatingų fizinių bei mentalinių galių ir išskirtinės valios reikalaujančių dvasinių aukštumų. Įspūdingų gabaritų gompoje, kur išlikę daugybė senovinių relikvų, dabar gyvena apie 300 vienuolių. Per dvi dienas trunkantį **Hemiso festivalį (PASTABA: festivalyje dalyvaujama tik vykstant į kelionę pažymėtomis dienomis)** vienuolyno kiemas, plotu prilįgstantis miestelio aikštei, ir visos jo pakampės užsipildo šimtais vietinių ir net aplinkinių šalių maldininkų bei keliautojų, dokumentikos kūrėjų iš viso pasaulio. Šventė vyksta kasmet birželio arba liepos mėnesį, bet jos datos keičiasi atsižvelgiant į tibetiečių Mėnulio kalendorių. Tuo metu vienuolynas sodriai, skambiai, trankiai, bet ne chaotiškai, o ceremoniškai minės Tibeto budizmo įkūrėjų laikomą, VIII amžiuje gyvenusio Padmasambavos, pagarbiai vadinamo Guru Rimpoče, gimtadienį. Ilgainiui jo gyvenimas apsiklojo mitais. Galite išgirsti pasakojimą, kad būsimasis bodhisatva į šį pasaulį atėjo jau būdamas aštuonerių metų, o gimė jis ežere, plaukiojantiame lotose... Manoma, kad Padmasambavos gimtinė – tuometė Udijanės karalystė. Pirmasis Tibeto valdovas Trisongas Decenas jau suaugęs išmintingąjį mokytoją pakvietė į savo šalį, kad joje įsitvirtintų tantriniai mokymai, tačiau jiems esą trūkdė vietos intrigantai... Guru Rimpočės dėka su ypatingos magijos pagalba Sniegynų krašte ir kaimyninėse šalyse suklestėjo Vadžrajanos, dar vadinamos Deimantine Važiuko, tradicija. Po mirties Padmasambava, kaip įprasta įtakingiausioms Tibeto budizmo asmenybėms, buvo sudievinata ir tapo vienu iš kulto objektų. Vietinio gido pagalba išsiaiškina, kaip jis vaizduojamas, pastebėsite, kad daugybėje vienuolynų Ladake bei už jo ribų kabo thanksos su Guru Rimpočės atvaizdu ir įkurdintos jo statulos, prieš kurias žmonės pagarbiai nusilenkinėja, atlikinėja aukojimo ritualus. Taigi, ladakiečiai tiki, kad tantrinio budizmo skleidėjas Padmasambava, pasitelkęs ypatingas žinias ir magines galias, išlaisvino jų kraštą nuo piktųjų bono demonų, o štai kitas, irgi sumanus, vienuolis sėkmingai nugalėjo piktavalią juodažalių valdovą Langdarmą, kuris simpatizavo bonui... Šiems įvykiams atkurti, taip pat kitiems garsiesiems Tibeto siužetams ir vertybėms priminti skirti šokiai, kuriuos atlieka plačiais, skirtingais raštais išmargintus kostiumus dėvintys kaukėti lamos. Gėrio ir pykčio jėgų kovą per išraiškingus judesius ir simbolinius gestus imituoja fantasmagoriniai veikėjai – dievybės, gyvuliai, giltines primenančios ir įvairios nirsiosios būtybės. Šokiai turi savo nekintamą struktūrą ir simboliką. Jei neproporcingai didelės kaukės išsprogdusiomis akimis ar bjauriomis grimasomis Jus stingdys, jei Jūsų oda bėgs šurpas, jei įsibaiminsite kaip vaikai, žiūrintys įtaigią pasaką, nenustebkite: pagal senąją tradiciją, kilusią iš šamaninių praktikų, kurių pėdsakų likę senosiose religijose, net kai kurie gerieji ir išmintingieji personažai turi atrodyti kraupiai ir privalo rankose turėti sakralius ginklus, kad atbaidytų piktąsias dvasias. Stebėdami jų kerinčius pasirodymus, sužinosite, kad, kaip kiekvienas teatrališkas veiksmas, taip ir kiekviena kaukė archajinėse Azijos kultūrose turi savo reikšmę ir tikslą. Žmonės sarkastiškai juokauja, kad nuo Hemiso festivalio keliamo triukšmo sujuda net iki tol tyliai rymojuosi gamta. Kaukėtų būtybių šokiai lydi grėsmingi, irgi dvasinius kenkėjus turintys atbaidyti garsai, sklindantys iš pačių įvairiausių pučiamųjų ir perkusinių instrumentų. Vienuoliai pasitelkia cimbulus, damarus ir kitokius būgnus, varpelius, o bene rūščiausiai užbaubia dungčėnai – tibetietiški ragai. Jei pajusite, kad šie transcendentiniai įvaizdžiai, ceremoniniai šokiai ir sakrali muzika keičia erdvės ir laiko pojūtį ar net būseną, gali būti, kad patekote į lengvą transą. Bet kokiu atveju Jūs visa savo esybe kaip niekad anksčiau patirsite, kaip susilieja metafizinė, anapustinė ir žemiškoji sferos. Grįšite į **Lėjų. Vakariene ir nakvynė viešbutyje.**

5 diena. Lėjus – Tikšės vienuolynas – Šei kaimas – Stoko rūmai – Spitulo vienuolynas – Lėjus. Po ekspresyvaus festivalio vietinė kultūra Jums tapo dar artimesnė ir suprantamesnė. Jūs nežemiškai temperamentingame Tibeto budizmo mene ir ikonografijoje atskirsite vis daugiau personažų ir ženklų. Jūs pažinsite vis daugiau didžiųjų istorinių asmenybių, sukūrusių ir pakreipusių sudėtingą Vadžrajanos kelią, kuris prasidėjo Udijanoje, įsitvirtino Tibete ir amžiams keičiantis pasklido po didžiąją Himalajų bei Centrinės Azijos regiono dalį. Šiandien aplankysite dar tris pritenkiančios didybės vienuolynus. Kelsitės anksti, kad galėtumėte stebėti rytinę vienuolių ceremoniją didžiausioje centrinio Ladako **Tikšės (Thiksey) gompoje**. Čia šiuo metu gyvena apie 80 vienuolių. Už Lėjaus rytų link važiuosite 18 kilometrų. Jau iš tolo šviesėjantį ryto horizontą prieš Jūsų akis užpildys gausiai kalvą apaugę balti, geltoni ir bordiniai pastatai, šventyklos, stupos, kurių visas kompleksas yra tarytum Potalos rūmų Lhasoje kopija. Šis taurus reginys, atitolęs nuo skaitmeninės egzistencijos, padės nusikelti į XV amžiaus pradžią, kai Tibete gyvenęs Gelug sektos įkūrėjas Je Tsonkhapa skleidė savo mokymą ir kituose kraštuose. Sklinda pasakojimas, esą Geltonkepurių vadas vienam savo mokinių – Jangsemui Sherabui Zangpo įdavė nedidelę Amitabos statulėlę. Jos viduje buvo kaulų miltelių ir lašelis paties Tsonkhapos kraujo. Ir Je Rimpoče mokinį pasiuntė pas Ladako karalių... Jį Tibeto budizmo skleidėjas rado Nubros slėnyje. Valdovas atvykėlio dovaną priėmė maloniai, ir jau netrukus Zangpo Stagmo kaime buvo įkurta Geltonoji šventykla. Tsonkhapa išpranašavo, kad vienuolystė po Gelug stogu Ladake suklestės dešiniajame Indo upės krante. Būtent ten Sherabo Zangpo mokinytė Paldenas Zangpo nusprendė pastatyti didesnį vienuolyną. Taip kaip tik dešiniajame Indo krante išdygo Spitulo ir Likiro vienuolynai. Maža to, keisti ženklai per tantrinius ritualus, kurių metu buvo naudojamos sviesto figūrėlės tormos, Sherabui Zangpo ir Paldenui Zangpo pakuždėjo Tikšėje, keli kilometrai nuo Stagmo, pastatyti dar vieną gompą... Taip prasidėjo reikšmingų įvykių lydimas Tikšės vienuolyno istorija. Jis tapo toks stambus ir įtakingas, kad paskatintas Hanlės vienuolyno lamos Ladako karalius vieną iš savo trijų sūnų išleido į vienuolius Spitulo vienuolyne, kitą, vardu Jigsmetas Namgyalas, – Tikšės gompoje. Jau moderniaisiais laikais, 8-ajame dešimtmetyje, Tikšę aplankė Dalai Lama XIV. Jo Šventenybės vizitui atminti vienoje vienuolyne salijų buvo per du aukštus įkurdinta net ketverių metus vietinių menininkų iš aukso, vario ir molio kurta nuostabi 15 metrų aukščio Budos Maitrėjos statula. Nuo kitų, garbinamų Azijoje, šioji skiriasi tuo, kad čia Būsimasis Buda sėdi lotose, o ne stovi arba, kaip įprasta vaizduoti, įsitaisęs paaukštintame soste. Tačiau tai – tik viena iš daugybės kerinčių šventų Tikšės grožybų, kurias išvysite po rytinių pamaldų. Ši ankstyviausia ceremonija trunka pusvalandį. Galbūt Jūs giliai atsipalaiduosite ir mintimis nugrimsite į tas mįslingas dievybių dimensijas, kurias regėjote vienuolyno sienose ar thanksose. O gal grėsmingi vienuolių maurojimai, tarsi patys įdamai giedotų mantras, leis Jums visu savo protu ir kūnu bent momentiškaiai pajusti budistinės meditacijos prasmę. O ją apmąstyti galėsite atpažinę Tikšės vienuolyną 2011 metais kurtame Rono Frickės eksperimentiniame meniniame filme „Samsara“, kuris panardina į jaudinančias Žemės erdves bei potyrius. Po rytinės vienuolių ceremonijos grįšite į viešbutį papusryčiauti. Pailsėję toliau narpliosite painų Tibeto budizmo, kartu – Ladako istorijos tinklą. Važiuosite į buvusią krašto sostinę **Šei**. Čia stebuklinis kalnų ir slėnio peizažas glaudžia XVII amžiuje statytos **karaliaus vasaros rezidencijos griuvėsiai ir likusius pastatus**. Apie 1655 metus čia iškilo ir vienuolynas, kuris veikia lig šiol. Jį pastatė karalius Deldonas Namgyalas savo tėvo Sengge Namgyalo atminimo garbei. 12 metrų aukščio varinė Budos Šakjamunio statula gompoje stūkso prasiskverbusi net per tris aukštus. Maloniai pribloškia ne tik jos aukštis ir apimtys. Pastebėsite, kokios išraiškingos didžiojo mokytojo, iki nušvitimo turėjusio Sidhartos Gautamos vardą, akys. Paklausykite gido, kodėl Budos Šakjamunio ausys visada piešiamos ar išskaptuojamos taip tarsi būtų nulietos. Įsižiūrėkite į jo šypseną – santūrią ir ramią. Vienuolyno sienos – dar vienas begalinis estetikos ir informacijos šaltinis: pamatysite, kad čia Buda vaizduojamas su skirtingomis mudromis. Kiekvienas rankos gestas atskleidžia kokią nors su juo susijusią istoriją ir turi tam tikrą sakralią reikšmę. Jūs patys nepastebėsite, kaip švelniai sviestinių lempučių apšviestoje patalpoje, kurioje į Jus žvelgia nemarūs budistiniai personažai, ir vėl panirsite į sunkiai žodžiais

apsakomą sapno, o gal meditacinę būseną. Jus veikia tyras iki apsvaigimo kalnų oras, romi Himalajų viršūnių didybė ir nenugalimumas, kaip niekad arti plevenančių dievybių, o gal demonų ir Budos jausmas. Pakeliui atgal į Lėjų stabtelėsite prie 1820 metais iškilusių **Stoko rūmų**, jei 2023 metais pradėta jų renovacija jau bus baigta. Jokie žodžiai negali perteikti to įkvepiančio kalnų kraštovaizdžio grožio, koks pasitinka prie šios buvusios Namgyalų dinastijos buveinės. Šiandien palikite pažinimo jėgų dar vienam Jūsų dėmesio vertam objektui. Esate pasirengę aplankyti **Spituko vienuolyną**. Kilsite į kalvą. XI amžiuje šis gompa atsirado, kad puoselėtų seniausios Tibeto budizmo mokyklos – Nyingma tradicijas. Dėl vyšninės spalvos galvos dangalų jos vienuoliai dar vadinami Raudonkepuriais. Pasakojama, kad gompai Spituc pavadinimą, reiškiantį „pavyzdinis“, suteikė garsusis vertėjas Rinchenas Zangpo. Taip jis išreiškė viltį, kad čia telksis pavyzdinė religinė bendruomenė. XV amžiuje Spituko vienuolyno valdžią paveržė Geltonkepuriai – griežtesnės, asketiškesnės Gelug krypties, iš kurios ir kilo atgimėlių Dalai Lamų institucija, vienuoliai. Dėl labiau suvaržyto gyvenimo būdo (pavyzdžiui, priešingai nei Raudonkepuriai, šie negalėjo sukurti šeimos), jie praminti „dorybingaisiais“. O Geltonkepuriais Gelug atstovai vadinami todėl, kad jų skiriamasis išorinis bruožas – skiauterėtos geltonos kepurės. Šiuo metu Spituke gyvena apie šimtas Dharmai atsidavusių vyrų. Bene pagrindinė vienuolyno vertybė – bronzinė dievybės Kali statula, kuri atidengiama tik per Spitok festivalį. Kelionės metu sužinosite, jog kiekvienas didesnis Ladako gompa turi išskirtines šventybes ir sakraliąją šventę. Pilni įspūdžių grįšite į **Lėjų**. Turite gerai pailsėti, kad būtumėte pasirengę epinei kelionei. **Vakarienei ir nakvynė viešbutyje.**

6 diena. Lėjus – Pangongo ežeras – Lėjus. Pusryčiai. Pagrindinis šios dienos tikslas – pasiekti daugiau nei tik vaizną, daugiau nei tik akis sočiai pamaitinantį, veikiau širdį užvaldantį, sielą dangiškais jausmais pripildantį, ilgaamžius prisiminimus kiekvienam dovanojantį druskingąjį **ežerą – Pangongą**. Mes netuščiažodžiausime ir nevertosime nuvalkioto posakio, jog kelionė į jį – tai kelionė į save. Bet pradžiam, jog kelionė prie Pangongo bus tokia turtinga kaip tiesioginė akistata su šiuo laukinio grožio aukštumas įkūnijančiu vandens milžinu. Jūs apie šešias valandas ar ilgiau, priklausomai nuo oro ir keliavimo sąlygų, praleisite iššūkių ir naujų pojūčių pažersiančiame kelyje. Pažymėsime, jog Himalajuose bei Karakorume ar bet kurioje kitoje planetos vietoje, kurią nusmaigsčiusios aršios viršūnės, atstumai smarkiai išsitiesia. Reikia susitaikyti, kad važiuoti serpantiniais tenka lėčiau ir ilgiau nei tiesia ir plačia automagistrale, o kelionės trukmės neįmanoma prognozuoti tiksliai, nes ji priklauso nuo oro sąlygų ir paties kelio. Dabar, važiuodami asfaltuotu, bet vingiuotu keliu, Jūs neišvengiamai virsite mažomis nuolat kintančio kalnų paveiklo dalelėmis. Tai Jūsų pašonėje išnyra stambi uolėta siena, kuri užstoja beribę slėnio panoramą ir ją nutvieskiančią saulę, tai Jūs atsidursite plačioje erdmėje tarp žemės ir dangaus, kur nuogos, nebent šen ten prisidengusios supiltomis stupomis ar čortenais, laukymės sueina su debesimis, o šie savo ruožtu tolumoje apgaulingai mainosi su balsvomis kalnų kupromis. Tai Jūs kartu su demoniškai smarkiu vėju įšvilpsite į kelią, kuris skiria akmenų ir riedulių dykvietę, kur ne kur padengtą sniego pūkų, tai Jūs pakilsite į aukštumą, nuo kurios atsiveria tarsi šilku nuklotos, pastelinės kalvų bangos, persiritančios į žalius slėnius. Jei atrodo, kad keliaujate ne Žemės paviršiumi, tai Jūsų maršrutas apima net kelias skirtingas planetas – Mėnulį, Marsą ar lig tol neatrasto visatos kūno reljefą... Niekas negali nuspėti ypač aikštingo aukštikalnių klimato nuotaikų, tik iš anksto perspėjame, kad priešaky gali keistis ne tik vaizdai, bet ir metų laikai – nuo šiltais spinduliais besišypsiančios vasaros iki ūkanoto rudens ir net pūga grasinančios žiemos. Tad ne tik kelionės į Pangongą, bet ir kitomis dienomis visada šalia kuprinėje turėkite šiltesnių rūbų. Abipus kelio tarpusavy rungtyniaujant peizažams ir orams, pakilsite iki beveik 5223 metrų aukščio virš jūros lygio (aukštį užfiksavo GRŪDOS keliautojų grupė) ir kirsite **Čangla perėją**, kuri Jus pasitiks su simboline stupa ir maldos vėliavomis. Tai viena aukščiausių pasaulio perėjų, kurias galima įveikti transporto priemonėmis. Ją priartėję, Jūs galėsite sau leisti jaustis pasiekę įspūdingiausių visų savo kelionių viršūnę. Dar labiau praretėjus orui, savijauta ir vėl gali pasikeisti. Tačiau Jūsų ištvėrmė ir didelis kaip tie pro autobuso langą regimi kalnai žingeidumas laikinus nepatogumus nusvers. Atvykėliams iš lygumų patariama čia neužsibūti ilgiau nei 20 minučių. Tad netrukus pradėsite leisti žemyn. Jau už kelių kilometrų Jūs pravažiuosite jakų ganyklas. Jei pirmą kartą lankotės krašte, kuriame klajokliai augina šiuos stambius raguočius, paprašykite gido, kad daugiau papasakotų apie juos ir vietinių kerdžių gyvenimo būdą. Sužinosite, kad jakai kalnų gyventojams yra nepamainomi pagalbininkai sudėtingose situacijose, yra patikimi ir stiprūs daiktų gabentojai. Jie gali užkopti į tokias pavojingas vietas ir pereiti tokias kliūtis, kurias ne visad pajėgūs įveikti net visureigiai. Jakai Tibeto, šiaurės Indijos, Ladako, Mongolijos klajokliams – ir vienas svarbiausių maisto šaltinių: rytiečiai iš patelės pieno gamina gausiai vartojamą riebų sviestą ir jogurtą, valgo joko mėsą, o iš jo kailio ir odos siuvasi ilgaamžius drabužius, rankines, užklotus, audžia kilimus, gamina ritualinius rakandus, kurie kaip mantras perduodami iš kartos į kartą. Gal jau anksčiau pastebėjote, kad jakų kaimenės būna didelės, šie gyvuliai – labai savarankiški, ganosi palaidi ir, ieškodami laisvų plotų žolei rupšnoti, gali nuo šeimininko namų nutolti ne vieną kilometrą... Tad, kaip supratote, ilga kelionė į Pangongą yra kaip koks nesiliaujantis kalnų šou su savo efektais. Pasiekę ežerą, pasiimkite šiltesnių drabužių, nepamirškite saulės akinų. Net ir tvieskiant saulei, daugiau nei 4000 metrų aukštyje gali gnybti šaltis. Tinkamai apsirengus, lieka tik rinkti kosminį Pangongo žavesį. Kad ir kur atsigręšite, atsimušite į aukštikalnių gamtos fantazijų vitriną. Ežeras keičia spalvą, priklausomai nuo saulės spindulių kryčio, dienos ir metų laiko, vietos. Kai kur melsvas vanduo raibuliuoja sidabru, kartais jis virsta permatomu „stiklu“, kai kada išryškėja tamsiai mėlyna spalva, kai kada sužvilga elektros tonas, žiemą, vandeniui pasidengus ledu, viešpatauja sniego baltuma... o ežerą juosiantys kalnai nuo saulės įgyja gintaro atspalvį. Jei Žemė – išsipusčiusi deivė, tai Pangongas – jos karališkasis papuošalas chameleonas, suvertas iš skirtingų brangakmenių ir vertingų mineralų, o šio ežero smėlėti krantai – tai kaip kašmyro skara su juostiniais ornamentais. Leiskite ir savo vaizduotei skeistis ir mintims skristi! Žinoma, nepamirškite Pangongo jamžinti. Nereikės jokių instagramo filtrų ar redagavimo programų, nes natūralios spalvos – ir taip teatrališkos. Jau netrukus galėsite su pasauliu dalintis šios kelionės vaizdais, tačiau juose neperteiksite visų emocijų. Kiekvieno būseną, jausmas, atsidūrus ant **Pangongo pakrantės**, – vis kitoks, nepakartojamas. Jus gali ten žaibiškai persmelkti noras likimui, gimdytojams, gal Dievui ar dievybėms padėkoti už tai, kad turite galimybę išgyventi tokį tyrą, pakylėjančią grožį. O gali būti, kad ne iš karto, jau grįžę namo, įvertinsite nepamirštamas akimirkas, patirtas prie garsiojo Ladako ežero. Tiesa, dėl palyginti sudėtingo kelio ir šaltuoju metų laiku ribotų galimybių ten patekti Pangongas dar nėra pertekęs turistų, nors vis sulaukia „National Geography“, garsių kelionių fotografų, ir jau kartą jo apylinkėse nufilmuota keletas scenų Bolivudo komedijai „Trys idiotai“ („3 idiots“), kuri ir paskatino indų turistus atrasti šį druskingąjį ežerą. Vietomis aplink platųjį kalnų ežerą sutiksime daugiau jakų nei žmonių. Tai dar viena jo nepaprasto žavesio paslapčių. Daugiau jų išsiaiškinsite vietoje. Mes tik pridursime keletą faktų. Pangongo ežeras ištįsęs 144 kilometrus. Juo su Indija dalijasi Tibetas – šiam kaimyniniam Ladako regionui atitenka daugiau nei pusė ežero. Jame žuvis negyvena, nors keletas rūšių pietrytinėje srovėje esą aptikta. Virš šio sūriojo Himalajų vandens telkinio skraido daugybė paukščių, tarp jų kirai, taip pat retų rūšių antys, juodakaklės gervės. Aplink ežerą randama ypač vertingų, tibetiečių ir kinų medicinoje naudojamų augalų. Vasara, kai keliausite po Ladaką, – kaip tik pats geriausias metas aplankyti Pangongą. Po valandos ar poros valandų poilsio prie ežero susiruošite kelionei atgal į **Lėjų**. Jau žinote, kad vingiuotame aukštikalnių kelyje tyko netikėtumai. Jei jusite malonų nuovargį ir didelį įspūdžių svorį, pasnauskite. Vėlai vakare grįšite į **Lėjų**.

Vakariėnė ir nakvynė viešbutyje.

7 diena. Lėjus – Magnetinė kalva – Zanskaras ir Indus upių santaka – Basgo fortas – Likiras – Alčis. Pusryčiai. Atminkite – viešite dievybių krašte, kurio gompos – tai dar gyvas, archajinėmis tradicijomis alsuojantis nykstančios Tibeto budizmo kultūros palikimas. Pasiėmę pietų davinį, vyksite į dar vieną stambų Ladako **vienuolyną Alčyje**, stūksantį apie 70 kilometrų nuo sostinės Lėjaus. Kelias link jo tikrai neprailgs ir bus pilnas staigmenų. Net jei po pastarųjų dienų kelionių Jums atrodo, kad jau išvydote viską, ką gražiausio ir mistiškausio turi laukinė Ladako gamta, šiandien ir vėl Jus pažadins, ir vėl paskatins sustingti ar suvirpėti kiti Himalajų stebuklai. Nutolus 30 kilometrų nuo sostinės ir priartėsite **Magnetinę kalvą**. Koks jos išskirtinumas, paliksime Jums intrigos, tik pasufluosime, jog čia išsigrūnina tam tikri fizikos dėsniai. Gidas Jums atskleis ir smulkiau paaiškina keisto fenomeno versijas. Vietoje jas ir patikrinsite. O mes išduosime dar vieną, alternatyviąją, bet turbūt pačią pirmą gravitacinės kalvos paslaptį. Senoliai turi štai tokį paaiškinimą: neatmenamais laikais tokiose vietose, kurios dabar vadinamos paslaptینگaisiais taškais ar gravitacinėmis kalvomis, driekėsi kelias į dangų, ir jo nenusipelnę žmonės veltui stengiasi kopti aukštyn – kad ir kiek jėgų jie įdėtų, kad ir kaip kabintųsi į tą kelią, vis tiek leidžiasi žemyn. Kol su bendrakeleiviais diskutuosite apie ką tik kalnų Jums iškrėstą išdaigą ar vis dėlto patirtą stebuklą, privažiuosite Nimu kaimo apylinkes, ir esminis, nuolat judantis, amžiną kaitą visatoje ir gamtoje rodantis Himalajų grožis Jus tiesiog palaimins. Sustosite aukštumoje, nuo kurios regėsite, kaip dangų liečiančios kalvos papėdėje susijungia dvi mitais ir legendomis srūvančios, Azijos gyventojams gyvybiškai svarbios **upės – Zanskaras ir Indas**, sudarydamos V raidę arba širdies formos puslankį, priklausomai nuo vietos, iš kurios stebėsite jų susitikimą, matymo kampo ir... Jūsų pačių vaizduotės. Skirtingi metų laikai, paros laikas ir oras šių upių susitikimą paverčia gyvu gompos stichijų ir jų spalvų šedevru. Antai viena upė iš tolo gali žvilgtėti žaliai, o kita prie jos nublanks ir tarsi susilygins su ją supančiomis ruscvomis kalvomis. Abi upės gali atspindėti dangaus žydrynę. Saulė į upes įneša dieviško tviskesio, o sniegas kaip rūbą keičia jų krantus. Jūs kol kas galite tik spėlioti, kokiomis spalvomis upių santaka sužėrės Jums. Beje, toje santakos vietoje, kurią stebėsite iš viršuje esančio plento, yra aukščiausiai pasaulyje įsikūrusi raftingo bazė. Bent jau tai tvirtina patys ladakiečiai. Toliau važiuosite ant kiekvieno posūkio ir iš abiejų pusių įkvepiančių reginių dovanojančiais keliais, kol priartėsite **Basgo gompą**, vadinamą fortu. Šis kalvos viršūnę užslėgęs stambiagabaris statinys neatrodo kaip tipiškas vienuolynas – jis labiau primena molinę ar purvo pasakų pilį, o dauba prie jos – nasrus. Išvydę vienuolyną-fortą iš tolo, Jūs turėsite savo, galbūt kitokį, įsivaizdavimą ar palyginimą, tačiau bet koku atveju toji apgriuvisi didybė Jus priblošk. Vienuolyno ir jį supančių citadelės griuvėsių pradžia nukelia į XV ar XVI, o, anot kai kurių šaltinių, XVII amžių. Šventyklų viduje senovės jausmas dar labiau paūmėja – jis įsismelkęs į tamsius medinius skliautus, atsilupusias sienas ir nuo laiko nublukusius, tačiau kadaise ryškius buvusius piešinius, kurie vaizduoja Budos gyvenimo ištraukas. Viena iš šventyklų skirta Budai Maitrėjai – kaip jau žinote, penktajai Šakjamunio inkarnacijai, Budai, kuris dar ateis... Čia stovi puošni 14 metrų aukščio Maitrėjos statula. Jei jau buvote pritrūkę religinės mistikos ir naujų mįslių, Basgo – kaip tik tinkama vieta joms ieškoti ir atrasti. Naujas sakralių įspūdžių pliūpsnis laukia **Likire** – įtakingame, jau daug šimtmečių nepertraukiamai Geltonkepuriams priklausančiame vienuolyne, kurio įdomi, mįslinga kaip atmosfera paties gompos viduje istorija prasideda XI amžiuje karaliaus Lhacheno Gyalpo iniciatyva. Regis, vienuolynas pastatytas buvo nuošaly. Vis dėlto jėgo jis į svarbų prekybos maršrutą, kuris aprėpė ir ant Indo upės kranto išdygusį Tingmosgango gompą ir pilį, taip pat Hemisą ir per kalnus vingiavo iki pat Lėjaus. Senovėje kalnuotuose, retai žmonių apgyvendintuose kraštuose, kur miestus ir kaimus skyrė milžiniški atstumai ir įvairios grėsmės sunkiame kelyje, piligrimams, pirkliais ir perėjūnams būdavo įprasta nakvynėi stabtelėti ir pas vietos gyventojus, klajoklių jurtose, ir vienuolynuose. Didesnių gompų priegoms įsikurdavo turgūs, kuriuose keliaujantys ir aplinkinių kaimų prekeiviai išdėliodavo savo gėrybes. Tad suvenyrų ir maldininkų apeigoms reikalingų daiktų prekyba Tibeto budizmo vienuolynų papėdėje yra tradicijos nuo anų laikų tąsa. Toliau gvildiname Likiro istoriją. Pats pavadinimas Likir reiškia „Nagų apsuptas“. Naga – tai mitinė, gyvatės pavidalo būtybė. Likiro nagos siejamos su senąja Kadampa sekta, tad jai vienuolynas ir buvo pastatytas, ir tik po kelių amžių, Tibete gimus ir po Ladaką pasklidus Gelug tradicijai, jis atiteko „dorybingiesiems“. Šiuo metu vienuolyne gyvena apie 120 vienuolių, jame veikia mokykla, kurioje mokosi 30 asmenų. Šiandien Likiras Tibeto budistams ypač svarbus tuo, kad jis laikomas oficialia Ngari Rimpočės (Tenzino Choegyalo), Dalai Lamos XIV brolio, rezidavimo vieta. O jei informacijos per daug, apsidairykite ir kartu su įspūdingo dydžio, 23 metrų aukščio Buda, ant didžiulio sosto lauke įkurdintu 1999 metais, pažvelkite į vienuolyną supantį slėnį. Jam apsaukti reikėtų epitetu, žymiai stipresnių už „nuostabus“, „nepaprastas“ ar „gražus“. Gal gyvai išvydę šį vaizdą, Jūs sugalvosite savo epiteta, o gal suprasite, kad vien žodžių susižavėjimui išreikšti nepakanka. Ar rasite jų ir viešėdami Alčio vienuolyne, kurį netrukus pasieksite? **Alčio gompą** greičiausiai pastatė guru Rinchenas Zangpo, manoma, tarp X ir XI amžiaus vidurio. Rašoma, kad jis į vienuolyną dirbti pakvietė net 32 skulptorius ir medžio drožėjus iš Kašmiro. Taip Jums pasufleruosime, kad tyrinėdami gompos architektūrą ir interjerą, jame galite atrasti indiško meno motyvų bei skirtingų regionų estetikos sintezės. Kaip ir Likiras, pirmiausia Alčis priklausė Kadamos vienuoliams, vėliau jį perėmė Geltonkepuriai. Semkite vakarėjančio vienuolyno mįsles, mėginkite ant jo sienų įskaityti, kaip manoma, seniausius Ladake išlikusius piešinius. Juose, tarsi šiandien matytos dvi upės, susitinka budistiniai motyvai ir Kašmiro bei Himačalo Pradešo anų laikų karalių istorijos, taip susijungia skirtingi kraštai, tradicijos ir stiliai. Alčio vienuolynas, jo šventyklos ir čortenai turtingi įvairiausių budistinio meno slėpinių. Iš daugelio kitų Ladako gompų jis išsiskiria dar ir tuo, kad pastatytas ne ant kalno, o jo papėdėje. Nuostabios, jaukios ir vienuolyną supančios gatvės. Nakvynėi įsikursite visai prie pat vienuolyno esančioje stovyklavietėje arba viešbutyje. **Vakariėnė ir nakvynė stovyklavietėje, nameliuose arba viešbutyje.**

8 diena. Alčis – Lamajuru – Lėjus. Po ankstyvų pusryčių pajudėsite link vieno didžiausių ir, gali būti, seniausio Ladako **vienuolyno – Lamajuru**, įsikūrusio už 60 kilometrų nuo Alčio. Jei kelias geras, važiuosite apie pusantros valandos. Kiekvieną kartą, keliaujant iš vienos Himalajų vietovės į kitą, iš Jūsų gali trumpam dėmesį ar net amą atimti tokie gamtos vaizdiniai, kokių nesate regėję nei kelionių žurnaluose, nei pasaulio dokumentikoje. Jūs ir vėl – tarp kalnų dykvičių bei uolų smailių ir kuprų, kurios keistų, aikštingų ar griežtų formų įvairove aiškiai parodo savo galią ir viršenybę prieš žmogų. Tyli tuštuma gali būti apgaulinga. Iš tikro tarp aštrių ir bukų kalvų tarpų, už akmenų ir riedulių, olose ir pakeliui į stačiausias viršūnes, o kai kada – prie pat kelio, knibžda ir savarankišką gyvenimą gyvena ne tik, kaip vietiniai tiki, įvairiausių dvasios, dievybės ir demonai, taip pat – laukiniai gyvūnai. Galbūt Jūs prasilenksite su kalnų ožiais, laukinėmis avimis ar antilopėmis. Nežinosite, bet galėsite pamėginti atspėti, kokį sutvėrimą ar visą jų būrį pagaus Jūsų žvilgsnis. Taip stebėdami bet kokias žmogaus fantazijos ribas laužančių kontūrų išvagotą aplinką abipus kelio, priartėsite Ladako Mėnulio žemę. Šitai praminta net šio regiono įprastą peizažą pranokstanti, net pačius ladakiečius savo superdidybe gluminanti vietovė, kurios centrinis galiūnas – Lamajuru gompą. Pažadame, kad Jūsų nuostaba šiandien augs ir plėsis kartu su horizontu, kurį semsite iš skirtingų aukščių ir vietų. Lamajuru pastatus ir stulpas išaugino, regis, pačios uolos, primenančios gigantiškus akmeninius varveklis ar siurrealistinius grybus. Jas juosiančių kalnų eilės – kaip kanjono sienos, kurios niekada nebūna vienodos ir galingų aukštumų kerus skleidžia vis kitokiais vaizdais ir spalvomis. Štai saulės

spinduliai juose palieka bronzinius takus. Ant jų užgulęs šešėlis reljefą griežtai padalija į dvi dalis ar sudvešina, o užslinkę debesys jį sušvelnina arba laikinai pavagia... Tokiame gaivališkame ir rūsčiame gamtos jėgų grumtynių fone, dar iki Budos mokymų, Tibeto plokščiakalnio bei Himalajų aukštikalnėse gyvavo dabar jau nykstanti savo grynu pavidalu, tačiau į tantrinius mokymus įsipynusi bon religija, kurią epizodiškai jau ne sykį minėjome. Manoma, kad būtent iš jos kalnų ir sniegyių regione susiformavęs budizmas paveldėjo svastikos simbolį, kai kuriuos pasaulėžiūros aspektus, maginius ritualus. Kita vertus, tarp šių dviejų religinių sistemų esti ir skirtumų, pavyzdžiui, bon šventas ratas eina prieš laikrodžio rodyklę, o budistai korą aplink vienuolyną suka pagal laikrodžio rodyklę. Tyrinėtojai neturi vieningo sutarimo apie senosios Tibeto religijos atsiradimą ir ištakas. Tačiau atsekta, kad Sniegynų šalyje ir aplinkiniuose kraštuose įsitvirtinus Vadžrajanai, kai kur budistų vienuolynai buvo statomi bono kulto vietose ir netgi išlaikė jų stilistiką. Manoma, kad ir prieš Lamajuru gompa čia buvo bono vienuolynas Yungdrung Tharpaling. Vis dėlto daugiau ir tikslesnės informacijos išlikę jau iš Lamajuru laikų. Greičiausiai vienuolynas, kaip Drikung Kagyu mokymų buveinė, ėmė kilti XI amžiuje. Lamajuru įkūrėju laikomas vienas didžiųjų Kagyu linijos mokytojų Naropa. Esti žinių, kad garsusis jogas meditavo viename vienuolyno urvų. Jis iki šių dienų gerai išsilaikęs ir yra pagrindinės Lamajuru vienuolyno šventyklos dalis – ją būtinai apžiūrėsite, kad geriau suprastumėte, kokiomis sąlygomis vėsiuose patamsiuose ištisus mėnesius ar net metų metus medituodavo išmintingiausi ir ištvermingiausi Deimantinio kelio sekėjai. Urve greta Naropos pamatysite ir kito garsaus dvasinio adepto – Milarepos statulą. Toliau skverbiatės gilyn į vienuolyną ir jo raidą. 1038 metais žymus budistinių tekstų vertėjas, jau Jums minėtas Rinchenas Zangpo, dar žinomas kaip Mahaguru, Lamajuru teritorijoje pastatė penkias šventyklas iš visų 108 šventovių, kurios iškilo Spityje ir Ladake. Jei domitės budizmu, jau žinote, kad šis skaičius – neatsitiktinis, jis turi sakralią ir simbolinę prasmę. Azijoje senais laikais buvo pastatyta vienuolynų kompleksų su 108 stupomis. Maldų vėriniai malos susideda iš 108 rutuliukų. Tai reiškia vieną mantrų ratą, tai yra, tiek mažiausiai kartų turi būti pakartota šventa formulė. Beje, ar skaičiavote kada nors budistinės apyrankės rutuliukus? Jų turėtų būti 27 – ketvirtadalis viso magiškojo skaičiaus. Bet nepameskite vienuolyno, kuriame randatės, kelio. Vieną iš Mahaguru pastatytų šventyklų išvysite ganėtinai geros būklės. Svarbu paminėti, kad kelis šimtmečius Lamajuru buvo nepajudinamas tiesiogine prasme. Klestėjimo metu gompoje gyveno apie 400 vienuolių. Gerbdami šią sakralią žemę, vienuolyno ilgą laiką negriovė nė musulmonų kariai. Lyginant su kitų gompų padėtimi, Lamajuru iš karalių pelnė išskirtinę autonomiją ir privilegijų. Vienu metu šventa vieta jį laikė ne tik budistai, bet ir Ladako, Baltistano bei Kašmiro musulmonai. Deja, 1834 metais Džamu karaliaus Gulabo Singho, Dogros dinastijos įkūrėjo, kariai, vadovaujami Zorawaro Singho, brutaliai įsibrovė į vienuolyną. Išplėštus medinius langų rėmus ir duris agresoriai panaudojo kaip malkas laužui, kuriame pleškėjo senieji budistiniai tekstai... Kariai išnešė arba suniokojo beveik visą gompos turtą. Ir tik keliems vienuoliams pavyko pabėgti – jie pasislėpė kalnuose ir atgal grįžo, kai žiaurieji užpuolikai jau buvo pasitraukę. Gaudus vaizdas pasitiko išsigelbėjusius vienuolyno gyventojus: aplink – griuvenos ir nuolaužos, vos keli vertingi daiktai ir pastatų dalys liko sveikos. Gyvenimo pradžiai svarbiausia buvo bent kukliai įsikurti ir gauti daiktų ritualams atlikinėti. Tuo metu Ladake, kitame vienuolyne, viešėjo rimpočė Kyabje Bakula Rangdolas. Apgriuvusio gompos vienuoliai pas jį pasiuntė žmonių, kad šie papasakotų apie ištikusią tragediją. Rimpočė labai susirūpino ir pats nemažai paaukojo asmeninio turto, kad buvęs prabangus ir stiprus vienuolynas atgytų. Per dvejus metus jis buvo atstatytas beveik visas, vėliau dar plėtėsi. Šiuo metu čia reziduoja 150 vienuolių. Kai kurie vyresnieji lamos yra pabėgę iš Kinijos okupuoto Tibeto. Vienuolynui vadovauja Skyabsje Toldanas Rimpočė. Ištyrinėję gompoje apgyvendintas dievybes ir sienų piešinius, išeikite į lauką ir apžiūrėkite stulpas. Pamatysite, kaip gausiai jos dekoruotos. Pavaikštinėkite aplink, ir rasite mantrų akmenų „kilimą“, dengiantį dalį kalvos. Čia natūralūs žemės dariniai ir rankų darbas taip dera, kad sunku būtų atskirti, kur baigiasi gamtos ir prasideda žmogaus menas. Gompos aplinkoje Jūs tikrai aptiksite net aiktelėti paskatinsiančių detalių, simbolių ir istorijų. Tik kai minsite aplink vienuolyną vingiuojančius takus, žiūrėkite ir sau po kojomis, neskubėkite, nes gali būti slidu. O gal norėsite tiesiog prisėsti ant akmens ir pailsėti ar atmerktomis akimis pamedituoti priešais neįkainojamą kalnų didybę. Pakeliui į Lėjų aplankysite **moterų vienuolyną – Čuličaną**, dar vadinamą Džuličenu. Nuo senų laikų Tibeto budizmo kultūra, palyginti su kitomis religijomis ir jų aplinka, išsiskyrė liberaliu požiūriu į moterų dalyvavimą dvasinėje veikloje. Stipriosios lyties atstovų, pasišventusių vienuolystei, skaičius ir Tibete, ir Ladake visada buvo žymiai didesnis už moterų. Pastarųjų pagrindinis vaidmuo buvo siejamas su šeima. Vis dėlto Himalajų budistai niekada moters kategoriškai neatskyrė nuo religinio gyvenimo ir taip nesumenkino jos galimybių siekiant dvasinių aukštumų kaip ypač konservatyvūs musulmonai ar hinduistai. Tad vienuolės ar net atsiskyrėlės kelias Tibeto budizmo kraštuose žmonių nestebino. Dailiosios lyties atstovės galėjo užsidaryti askezei, netgi tapti orakulėmis. Pastaruoju metu Azijoje, kuriai įtakos daro Vakarų mados ir politika, moterims vienuolėms atsirado dar daugiau galimybių. Štai 2016 metais budistų pasaulį apskriejo žinia, kad Gelugpa mokyklos atstovės budizmo studijose galės siekti iki tol tik vyrams leisto geshema laipsnio – jį galima būtų palyginti su daktaro laipsniu pasaulietiška universitete. Taigi, su tokia įžanga palydime Jus į Rizongo globoje esantį moterų vienuolyną. Jame šiuo metu gyvena apie 30 vienuolių. Tiesa, Čuličaną pašaliečiai kritikuoja už tai, kad jo gyventojos daugiausia laiko skiria ne dvasinėms praktikoms ar budizmo filosofijos studijoms, kaip vienuolėms derėtų, bet esą išnaudojamos darbams vienuolyno ūkinei veiklai palaikyti: joms tenka daug dirbti laukuose, nes augina javus, obuolius, abrikosus, ir suktis virtuvėje. Kokia iš tikro Čuličano vienuolių kasdienybė, išsiaiškinsite vietoje ir jį moterų gyvenimą už vienuolyno sienų pažvelgsite be užsklandų. Vakare grįšite į **Lėjų**. Gerai pailsėkite prieš kelionę į vieną ekstremaliausių Himalajų vietovių. **Vakariene ir naktynė viešbutyje.**

9 diena. Lėjus – Nubros slėnis: Hundero kaimas – Baltosios kopos – Hundero vienuolynas – Diskito vienuolynas. Pusryčiai. Ankstyvą rytą prasideda dar viena Jūsų kelionė, sujungianti ekstremalias Ladako sferas ir skirtingus laikus. Vakar pabuvojote Mėnulio žemės širdyje, šiandien atsidursite švelnių Nubros smėlynų pasaulyje - **Nubros slėnyje**. Esate jau patyrę: Ladako, kaip ir Tibeto, gamtos burtai kainuoja daug jėgų ir kantrybės, tačiau atsiperka su kaupu. Jūs ir vėl tapsite tarp aukščiausių planetos viršūnių įsirėžusio kraštovaizdžio aršios kaitos liudininkais. Paliekant Lėjaus ir jo apylinkių žalumą bei šilumą, daugės sniegu prisidengusių uolų ir akmenų „skulptūrų“, kol priešaky sutviskės grėsmingi ledo liežuviai. Sostinei likus už 39 kilometrų, kilsite į 5397 metrų aukštį (užfiksavo GRŪDOS keliautojų grupė) ir įveiksite **Khardunglą** – vieną aukščiausių, o, anot pačių ladakiečių, aukščiausių pasaulyje pravažiuojamą perėją. Jūs galėsite sau leisti jaustis pasiekę įspūdingiausių visų savo kelionių viršūnę. Asfaltuotas ruožas buvo atvertas tik 1976 metais, o senesniais amžiais žvarbų pavojingų aukštumų kelią kasmet kirsdavo tūkstančiai arklių ir kupranugarių. Tai buvo pagrindinė karavanų arterija tarp Lėjaus ir Kašgaro. Per Antrąjį pasaulinį karą kelią bandyta išnaudoti karinėms reikmėms gabenti į Kiniją. Šiandien Indijai Khardungla perėja svarbi kaip militarinio logistinio tinklo dalis. Palyginti nedaug turistų autobusų čia kursuoja, kai kada motociklais pralekia adrenalino ištroškę kelionių romantikai, automobiliais pradarda vietiniai. Lieka tik spėlioti, kas vis dėlto labiau užsigrūdinę ir prisitaikę prie negailestingo aukštikalnių klimato bei statumų – šiuolaikiniai žmonės, įvaldę gyvenimo ir keliavimo tempą greitinančias technologijas, ar senesnės kartos, kurios tik stiprių gyvulių ir, pasakojama, magijos pagalba, taip pat per šimtmečius sukauptomis žiniomis apie gamtos šėlmsus įveikdavo klastingas aukštumų kliūtis? Jei tik gaivališkos kalnų jėgos Jūsų grupei bus palankios, Nubros slėnį, apsuptą Karakoromo kalnų, turėtumėte pasiekti antroje

dienos pusėje. Pirma reikės pravažiuoti patikros punktus. Į šį Ladako pakraštį patekti reikalingi specialūs leidimai. Mes Jums padėsime sutvarkyti visus reikiamus formalumus. Atvyksite į **Hunderą** – istoriškai ir strategiškai ypač reikšmingą gyvenvietę prie dešiniojo Indo intako Šjoko ir Siačano ledyno maitinamos Nubros santakos. Susitikdamos jos ir suformavo Ladako ir Karakorumo grandinių juosiamą slėnį. Vietiniai šį platų gelsvų aukštumų guolį vadindavo Ldumra – „gėlių slėniu“. Vietomis peizažas yra tarsi rojus: plačios žalios pievos, jas kerta skaidrios kalnų upės, o smėlingąjį paviršių dekoruoja egzotiški medžiai ar krūmai. Tokiame, užburiančiame, fone driekėsi Šilko kelias ir traukė kupranugarių voros su pirkliais priešaky. Pro jį vieni pas kitus keliaudavo Baltistano ir Tibeto gyventojai. Šiandien Hundero kaimas yra svarbi stotelė pakeliui į ilgiausią Karakorume Siačeno ledyną... Čia laikas susipainioja arba paklysta. Nei valanda, nei metų laikas nebus aktualu, kai žvelgsite į civilizacijos ir žmogaus nepalietas, nebent kupranugarių numindžiotas, vėjų perbrauktas smėlio kopas, kurias nusmaigstę raižyti ir skylėti akmens dariniai. Kartais aplink juos laksto ir į juos šmurkšteli vietos gyventojai – driežai. Mes Jums patarsime čia turėti šiltų ir drėgmės nepralaidžių drabužių, kad jaustumėtės patogiai ir kad netikėtai užklupę krituliai ar įtūžę vėjai Jūs negąsdintų. Bet nepamirškite ir kepurės nuo saulės ar saulės akinų, taip pat lengvesnių rūbų, jei tvieks vasariška saulė, o karštis bus didesnis nei Lėjuje. Tuomet, tinkamai pasiruošę bet kokioms oro sąlygoms, galėsite džiaugtis pasakišku žygiu, kuris nusipelns būti įtrauktas į pačių vaizdingiausių Jūsų gyvenimo nuotykių topus. Pasiūlysime Jums hipnotizuojančių smėlio bangų ir takų tolius apžvelgti nuo kupranugario. Taip pajusite po Nubros smėlynus nešiojamą karavanų dvasią ir vietinių žmonių gyvenimo būdą. Įsitikinsite, kad kupranugariai azijiečiams svarbūs lig šiol. Nors jie vis rečiau naudojami kaip transporto priemonės ilgiems atstumams įveikti, bet auginami dėl įvairiapusės naudos: rytiečiai vartoja jų pieną, kai kurių kraštų gyventojai – ir mėsą, iš vilnos siuva šiltus apdarus ir diržus, ja apsišiltina savo namus ir jurtas, patalpas išsikloja kupranugario vilnos kilimais, iš odos gamina įvairiausios paskirties daiktus. Nubroje prisitaikę gyventi dvikupriai Baktrijos kupranugariai. Jie šį vardą atsinešė iš taip vadinto senovės Persijos regiono. Azijoje išlikę gyventi daugiausia domestikuoti Baktrijos kupranugariai. Zoologai nesutaria, ar laukiniai dvikupriai yra jų tiesioginiai protėviai, ar tai visai kita rūšis. Greta kitų skirtumų, žmonių prijaukinti Baktrijos kupranugariai, priešingai nei laukiniai jų giminaičiai, negali gerti sūraus vandens. Tačiau šie dvikupriai didžiūnai yra ypač ištvermingi, gali pakelti didelius oro temperatūrų kontrastus – ir kandžią žvarbą bei drėgmę, ir žudantį karštį. Hundero kaime stebėdami šiuos gyvūnus iš arti, pakalbinkite jų šeimininkus – gidas pavertėjas arba pats daugiau papasakos apie dvikuprių ir jų augintojų gyvenimą vienoje ekstremaliausių pasaulio vietovių. Pasidomėkite, ir kaip atrodo, kaip gyvena balti vadinamos tautos žmonės, kurių dauguma – musulmonai ir sufijai. Kai kurie lietuvių keliautojai bei orientalistai specialiai vyksta į Indijos šiaurę ir Pakistano Gilgito-Baltistano regioną vien tam, kad ten atrastų sąsajų su mūsų platumų baltais. Lietuvių ir iš Baltistano kilusių, tibetiečių kalbų šeimos dialektais kalbančių rytiečių ryšį mūsų tautos šaknų ieškotojai ir romantizavo, ir mistifikavo, ir mėgino moksliskai pagrįsti, ir kategoriškai paneigė. Keliaudami po Indijos regioną, kuriame šen ten išsibarstę balti apgyvendinti kaimai, turėsite galimybę atlikti savo mini tyrimą... Vėliau pagal galimybę aplankysite du ar vieną iš šių dviejų vienuolynų – **Hundero ir Diskito**. Šiandien pristigus laiko, viešnagę juose perkelsime į rytdieną. Nedidelis Hundero gompa, turintis Baltąją vadinamą ir Raudonąją šventyklas, pūps ant kalvos, aplink kurią XVII amžiuje augo Nubros karalystės sostinė Hunderas. Ją mena išlikęs fortas, buvusių Karaliaus rūmų ir „Drambio rūmų“ – Langchen Khar griuvėsiai. Kaip tikras šilkas arba kaip tyras sniegas spindinčių smėlio kopų laukas, besidriekiantis kelis kilometrus, juos skiria nuo aukštai virš slėnio, ant kalno šlaito dar XIV amžiuje įsitaisiusio, seniausio ir didžiausio Nubros vienuolyno – Diskito (Deskito). Kelią į jį žymi daugybė stupų, o pačiame viršuje kaip šio Geltonkepurių gompos simbolis, kaip jo ryškiausia nuoroda pasitinka 32 metrų aukščio Maitrėjos statula. Iš toli atrodo, tarsi Jampa sėdėtų kalnų soste. Apsisukite 360 laipsnių kampu – vienuolynas Jums dovanos prašmatnų slėnio ir jo kalnuotų apylinkių paveikslą. Bet ir nepamirškite: kuo gilyn į vienuolyną, tuo daugiau būtojo laiko ir ritualinių slėpinių jame glūdi. Diskito maldų salėje įkurdintos kelios serginčios nuožmiosios dievybės, nuo kurių didžiulės kaukės nuimamos tik per festivalius. Lydimi gido, Jūs sužinosite, kokių mitologinių ir net labai rimtų maginių ryšių Diskitas turi su Mongolija... Kiekvienas tokios ypatingos vietos svečias turi galimybę pabūti kultūrų tyrinėtoju ir istorijos sekliu. Nakvynei vyksite į stovyklavietę. Jūs per šią kelionę jau gyvenote panašiomis sąlygomis. Tad gal jau ir patyrėte, kad neįprasta nakvynės vieta, kuri taip arti žvaigždėto dangaus, leidžia pajusti stipresnį ryšį su laukine aplinka ir dar labiau įkvepia pažinimo romantikos. **Vakariene ir nakvynė palapinių stovykloje arba nameliuose.**

10 diena. Nubros slėnis: Baltosios smėlio kopos – Insa vienuolynas – Panamiko karštosios versmės. Pusryčiai. Vakar Jūs jau pabuvojote tarp žvilgančių Nubros smėlynų. Bet šiandien jie Jūs dar nepalies – vyksite į **Baltąsias smėlio kopas (White Sand dunes)**. Tai nepaprastas Nubros slėnio lopinėlis, išvagotas balsvų smėlio keterų ir bangų. Priklausomai nuo šviesos žaismės ir reljefo, gali atrodyti, kad žemę padengęs sniegas, o gal į ją nuo kalnų viršūnių nusileido debesys arba vėl grįžote į Mėnulį, tik jau kitą jo pusę. Kur ne kur vientisą smėlio ir vėjo simfoniją pertraukia akmenys, balos, krūmokšniai, kuklios medžių eilės arba žalsvos žolės juostos. Šioje dykumos amžinybėje savo pėdsakus dažniau už žmogų palieka kupranugariai, asilai ar laukiniai gyviai. Niekas Jums netrukdytų kad ir saujomis semti smėlio kūrybą. Jei nebus vėsu, galėsite prasieiti basomis ar į minkštas kopas akimirka įsmigti kaip į sostą. Kol Jūs akys ilsėsis apglėbdamos platų smėlyno ir kalnų horizontą, atsikvėps ir Jūsų siela. Iš Baltųjų smėlio kopų važiuosite prie mažo, bet ypač nuošalaus, tuo labai mistiško, **Insos (Ensa) vienuolyno**, prieš 250 metų aplipusio aukštą ir stačią kalvą. Norint pasiekti vienuolyną, reikės apie 15-20 minučių kilti pėsčiomis gan stačiu, akmenuotu šlaitu (būtina patogiai avalynę rantuotu, neslidžiu padu!). Kalbama, kad dabar vienuolyną prižiūri tik vienas vienuolis. Ar sutiksime šį vienišų, nepažadame, bet meditacinės ramybės ir mistiškos energijos tikrai pasikrausite. Vienuolynas baigiasi aromatinga pieva, prisodrinta paukščių čiuibesio ir įvairiausių gyvių čirpesio, o už jos – tik kalno siena. Jei yra rojus, tai viena jo lokacijos vietų gali būti čia. Nuvinguriuosite tamsiomis gompos patalpomis, ant kurių sienų išlikę apiblukę senieji budistiniai piešiniai. Na, ir jau šios kelionės ritualu tapusi apylinkių apžvalga nuo vienuolyno viršūnės. Kai apžiūrinėsite pribloškiantį horizontą, užpildytą Karakorumo linkių bei gūbrių, o jų apačioje – srūvančią Nubrą bei raibuliuojančias smėlio juostas, pastebėsite kalno šlaite pridrygusių čortenų – nedidelių, tarsi sumažintos stupos, statinių iš akmenų ir plytų. Tradiciškai juose vienuolynai laiko brangias relikvijas, šventus raštus arba pastato kaip paminklus palaidotiems vienuoliams, garsiems budizmo mokytojams. Po pietų pajudėsite link šiauriausio Indijos taško, kur keliautojai dar įleidžiami. Būsime visai netoli galingojo **Siačeno ledyno**. Jūs ir vėl pateksite į fantastišką Azijos aukštumų atviruką, tik šįkart – dar kitokį nei iki šiol kelionėje Jums pavyko apčiuopti ir įamžinti. Vyksite į **garsųjį karštosiomis versmėmis kaimą – Panamiką**, išsimečiusį ant Nubros upės kranto 3100 metrų aukštyje. Virš į kalnų uolas ir sniego snapus išeinančio žalio slėnio raitosi debesys ir viršun tarsi vėlės kykla garų „kūnai“. Vietomis, kur jų daug ir tiršta, neįmanoma žiūrėti tolumoms arba ji virsta drumzlinu, tuo nežemiškai paslaptingu reginiu. Čia kunkuliuoja karštosios versmės su didele sieros koncentracija. Kai kur tarp uolių, pro kurias teka šaltiniai, trykšta fontanai arba telkšo balos. Ne visose karštosiose versmėse leidžiama maudytis, bet kai kuriose atskirame pastate pamirkti galima (esant galimybei). Atsigaivinę ir pasisveikatinę Jūs nauju žvilgsniu įvertinsite šį nuostabų, pilną efektyvių gamtos dovanų pasaulio kampelį. Vakare grįšite į stovyklavietę. **Vakariene ir nakvynė palapinių stovykloje arba nameliuose.**

11 diena. Nubros slėnis – Lėjus. Po pusryčių išvyksite į Lėjų. Atsisveikinkite su Nubra. Turite galimybę dar kartą į savo atmintį įsileisti efektingą, stiprią, taurią šiaurės Indiją ir jos kraštelių suėmusį Karakorumo kalnų vėrinį. Jūs ir vėl – kelyje. Jei važiuodami į Nubros slėnį dalį laiko prasnauđete, jei Jūsų žvilgsnis ne viską spėjo priedupty, jei norite žvalgytuves pakartoti, kaip tik dabar – tas metas. Kelionė aukštumomis tuo ir žavi, kad niekada negali žinoti, kokių staigmenų pažers saulė, vėjas ar sniegas, kaip šios stichijos aprens ir nugrimuos kalnų, uolų, slėnių ir upių išraižytą peizažą. Jūs ir vėl pakilsite į 5397 metrų aukštį – **Khardunglos perėją**. Šone atsiverianti bedugnė ir sniego viršūnės gniaužia kvapą. Jei kvapą gniaužia ne tik nuo vaizdų, bet ir dėl deguonies stygiaus, nesijaudinkite – autobusas jau netrukus po truputį, atsargiai leis žemyn. Patys stebėsitės, kad vingiavote tais už nugaros toli likusiais kalnų „siūlais“, už nugaros palikdami žvarbius vėjus, sniegą, gal net pūgą... Artėjant Lėjų, Jus vėl pasitiks vis daugiau žalumos ir miesto civilizacijos, kuri kelionės pradžioje Jums atrodė dar svetima. Bet dienoms bėgant, Ladakas Jus priglobė, o Jūs jį prisijaukinote. Jūs prisitaikėte prie aukštikalnių oro, įpratote laiką leisti kelių tūkstančių metrų virš jūros lygio aukštyje, o aukščiausios planetos viršūnės tapo Jūsų kasdiene aplinka, kuri Jums rodė vis kitas nuotaikas ir kerus. Lėjų jau irgi pažįstate. Mes sudėliojome Jūsų kelionės grafiką taip, kad paskutinį vakarą Ladako sostinėje praleistumėte lengvai, bet taip pat įsimintinai. Norime, kad šiame kalnų ir dievų mieste jaustumėtės kaip laikinuose namuose. Visapusiškai pažinčiai su Lėjumi surengsime Jums ekskursiją pėsčiomis į dvi svarbiausias miesto šventoves. Jos priklauso dviem vyraujančioms Ladako religijoms – budizmui ir islamui. Taigi, pirma aplankysite **Lėjaus Džokhangą – pagrindinę šio miesto šventyklą**, kurioje įsikūrusi ir Ladako budistų asociacija. Šis vienuolynas, palyginti su visa Tibeto budizmo istorija Ladake, naujas, pastatytas tik 1957 metais. Jo modernybę jusite pastato viduje: pagrindinė maldų salė, kurioje vienuoliai ir vietiniai pasauliečiai atnašauja Budai, erdvi, šviesi, tačiau žymiai kuklesnė nei senųjų tamsiaskliaučių gompių, perkrautų šimtamečių ritualinių vertybių. Bet kai Lėjuje vieši Dalai Lama XIV, jis paskaitas skaito ir vietos vienuoliams mokymus perduoda Džokhange. Tuo metu miesto gatvėse nėra kur apsisukti – paklausti Jo Šventenybės, gauti jo palaiminimą suvažiuoja budistai iš visos Indijos. Šiandien pasuksite ir mečetės kryptimi. Maždaug pusė Ladako gyventojų yra budistai, kita dalis daugiausia išpažįsta islamą – jie yra arba sunitai, arba šiitai, arba priklauso Nurbakšijos – sufijų sektoms, taip pat yra saujelė hinduistų ir sikhų, kurie čia atsikėlė dar XIX amžiuje arba tik dabar, eidami karinę tarnybą. Manoma, kad pirmosios žinios apie islamą šiaurinį kalnuotąjį Indijos regioną pasiekė per arabų karius ir pirklius VII ir VIII amžiais. Anot istorinių Kašmiro šaltinių, tikėjimą Alachu Ladake XIV amžiuje įtvirtino persų sufijus Shahas I Hamdanas. Islamas Ladake stiprėjo ir per indų musulmonų – Mogolų dinastiją. Pavyzdžiui, per Shaho Jahano valdymą Ladakas su Indija buvo susaistytas vasaliniais santykiais. Kai kurie indų prekeiviai musulmonai, tuo metu atvykdavę į Ladaką, ten ir likdavo, vesdavo vietos moteris. O iki šiol didžiausia visame regione **mečetė Džama Masdžid** Lėjuje buvo pastatyta XVII amžiuje bendru anuočio Indijos valdovo Aurangzebo ir Ladako karaliaus Deldano Namgyalo sutarimu. Apžiūrėję šią baltą, du skirtingus minaretus turinčią musulmonų šventovę (iš išorės, nes į vidų turistai neleidžiami) ir palyginę ją su matytomis kituose pasaulio kraštuose, Jūs dar kartą įsitikinsite, kad mečečių architektūra ir stilius smarkiai skiriasi net ir tame pačiame regione. Galite paklausinėti gido apie mišrių tikėjimų šeimas: ar vietiniai toleruoja musulmono ir budistės arba, atvirkščiai, budisto ir musulmonės santuoką, dėl kokių priežasčių Ladake šeimas sukuria skirtingų religijų išpažinėjai, kokių papročių jie laikosi. Ar Jūs spalvingoje Lėjaus žmonių minioje galėtumėte atskirti musulmonus ir budistus? Duosime Jums laisvo laiko pasivaikščioti po **centrinę miesto gatvę-turgų**, kad galėtumėte įsigyti lauktuvių. Net jei suvenyrai Jūsų nedomina, vis tiek panardykite tarp jų. Tai juk gyvas vietinių šypsenų, žmonių buitės ir tradicijų muziejus po atviru dangumi! Pakalbinkite prekeivius ar pirkėjus – kai kurie ladakiečiai puikiai kalba angliškai ir mielai bendrauja. Panirkite į prekių margumyną ir pasižvalgykite, kokius originalius ir masinės gamybos papuošalus, drabužius vietiniai pardavinėja. Galėsite pabendrauti ir su sikhais, daugiausia turinčiais papuošalų ir kašmyro šalių parduotuves, paieškokite ir tibetiečių pabėgėlių bendruomenei priklausančio paviljono. O galbūt norėsite pavalgyti ar atsigavinti alumi? Lėjaus promenadą aplipę įvairūs barai ir skirtingų tautų virtuvių restoranai. Šių dienų pasaulis pašėlusiai globalėja ir komerciškėja, todėl gali būti, kad tarp suvenyrų Jūs aptiksite lygiai tokias pačias siuvinėtas pinigines ir rankines ar karolius, kokius matėte Kinijoje, Nepale ar net visai kitame planetos gale. Tačiau kiekvienos šalies turguje visada yra tokių rankų darbo grožybių, gaminių ar valgomų produktų, kurių galima rasti tik specifinėse vietose, atskirose šalyse. Gali būti, kad Jūsų žvilgsnį patrauks vaistažolių punda, Jums neregėti arba nebent Azijos vaistinėse matyti žiedai, žievės, šaknys... Azijoje auga didelė galybė gydomųjų savybių turinčių laukinių gėlių, žolių, medžių ir krūmų. Žmonės per tūkstančius metų įgudo jų dalis įvairiais terapiniais tikslais vartoti pavienius arba jų mišinius. Ladako aukštikalnių vaistažolės naudojamos liaudies gydymuose, nykstančioje, bet vis dar populiarioje indų ajurvedoje, taip pat tradicinėje tibetiečių, tradicinėje kinų medicinoje, kurios metodai iki šiol plačiai taikomi visoje Azijoje. Galbūt susigundysite labiausiai išreklamuotomis Ladako gėrybėmis – abrikosais. Iš abrikosų kauliukų ladakiečiai spaudžia labai vertingą aliejų, tinkamą masažams ir sąnarių skausmams malšinti. Iš jo gaminama kosmetika: kremai, lūpų blizgesys, šampūnai. Galiausiai galbūt užsimanysite paragauti džiovintų abrikosų. O gal Jūs mieliau pasižvalgysite į daržo gėrybių nukrautus prekystalius ar gatvės kampelius ir pasmalsausite, kokias gi daržoves bei vaisius valgo vietiniai. Pažiūrėkite, kuo dar jie prekiauja ir ką perka, ir galėsite geriau įsivaizduoti, kas tie žmonės – kokia jų buitis, ką jie mėgsta, kokią religiją išpažįsta. Pastebėsite, jog įvairiausių prekybai išdėliotų smulkmių krūvose saugomos autentiškojo Ladako, kurį Jums teko pažinti ir kurį Jūs prisiminsite visą gyvenimą, dalelės. **Vakariene ir nakvynė viešbutyje.**

12 diena. Skrydis: Lėjus – Delis. Pusryčiai. Išvyksite į Lėjaus oro uostą **skrydžiu į Delį**. Grįšite į šiuolaikinio megapolio glėbį, kur neįtikėtino masto lūšnynus sparčiai keičia dangoriažiai, o karvėms vis mažiau lieka vietos prie plačių autostradų ir asfaltuotų kelių. Delis – vienas turtingiausių Indijos miestų, į kurį geresnio atlygio ir laimesnio gyvenimo veržiasi indai iš skurdesnių valstijų ir kaimų. Todėl čia sutiksime begalinę Indijos gyventojų, kartu su jais – religijų, papročių bei kastų įvairovę. Ji iš skirtingų pakampių ir gatvių plūsta intensyviai ir nesustabdomais srautais. Prekeiviai, išmaldos kaukytojai, į sarius įsisupusios moterys, baltais tiurbanais pasipuošę sikhai... Pasaulyje daugiau nėra tokios šalies, kurioje būtų taip stipriai per amžius persipynę tokia daugybė tautų ir visuomenės sluoksnių – tik spėkite juos visus „pagauti“ ir suskaičiuoti. O jei akis pakelsite kiek aukščiau, stogai ir tarp jų kyšančios smailės, kupolai ir bokšteliai išduos čia susitelkus skirtingus maldos namus – hinduistų šventyklas, musulmonų mečetas, sikhų gurudvaras. Jei pačią pirmą šios kelionės dieną dar buvote per daug išsiblaškę, jei nuo staigaus kultūrų pokyčio nespėjote visų Indijos miesto ženklų sumedžioti, tai progą jau ramiau, jau labiau susitelkus pasisemti įspūdžiams dar turėsite šiandien. Kelias laisvas valandas išnaudokite įsiklausydami į savo norus ir poreikius. Mes Jums pasiūlysim užsukti į Delio turgų, kuriame Jūsų akys raibs nuo niekučių gausos. Galime lažintis, kad tarp jų rasite kažką sau miela ir įdomaus. Gal tai bus kašmyro šalis, gal dramblialgalvio Ganešos statulėlė, gal smilkalynė, gal apyrankė, gal kūno aliejus, gal arbata, gal aštri, net gomurį sutraukianti dantų pasta ar tai, ką tik Jūs žinote ir ko visada troškote. Indiškasis turgus – tai kaip mažus ir didelius, niekingus ir kilnius norus pildantis Džinas, jei būsite nusiteikę smagioms paieškoms ir dar smagesnėms deryboms. Tik mes Jus perspėsime, kad žmonių grūstyje būtumėte atsargūs ir žavinga miesto gyvenimo bei kultūrų makalyne gėrėtumėtės būdraudami ir tvirtai prie savęs laikytumėte rankines (pastaba: turgus lankomas esant galimybei, priklausomai nuo skrydžio Lėjus–Delis laiko). Esant galimybei, už

papildomą mokėstį pasiūlysiame Jums ekskursiją į **Agra**, kur aplankysite pačią įspūdingiausią ir didingiausią Indijos kapavietę, o kartu ir paminklą meilei – **Tadž Mahalą**. Šis Indijos simboliu tapęs marmuro statinys yra vienas iš naujai išrinktų septynių pasaulio stebuklų ir saugomas UNESCO. Minios keliautojų plūsta pasižiūrėti, kaip atrodo „ašara ant amžinybės veido“. Taip garsiausią Indijos architektūrinį ansamblį pavadino indų rašytojas Rabindranatas Tagorė. Tadž Mahalas – nemarus paminklas Meilei, viena romantiškiausių pasaulio vietų. Jis skirtas mylimiausiai Šacho Džahano žmonai Ardžumand Begum, dar žinomai kaip Mumtaz Mahal, mirusiai per gimdymą, atminti. Ansamblio statyba truko daugiau nei 20 metų, statybinė medžiaga (marmuras, brangieji akmenys ir kt.) buvo gabunami iš viso pasaulio. Gedintis imperatorius ant Džamnos upės kranto norėjo pastatyti tobuliausių proporcijų, gražiausių ir didingiausių pastatą. „Tai – musulmoniška kapavietė, bet islamiškuoju monumentu jį pavadinti sunku. Indijos architektūros istorijoje Tadž Mahalis atspindi tą tobulą sintezę tarp daugybės religijų ir kultūrų įtakų, kuri taip būdinga Indijai. Didžiulis balto marmuro mauzoliejus su tobulu musulmonišku „svogūniniu“ kupolu – kolektyvinis daugybės to meto meistrų kūrinys. Jo sienos ir ankapiai inkrustuoti pusbrangiais akmenimis, puošti ažūriniais marmuro ražiniais, išmarginti juodo marmuro raštais – citatomis iš Korano“. (D.Mickevičienė „Visos mano Indijos“) Po išvykos į turgų Delyje arba po viešnagės Agroje grįšite į viešbutį. **Nakvynė viešbutyje.**

13 diena. Delis – Vilnius. Pervežimas į tarptautinį oro uostą. Skrydis iš Delio į Vilnių per tarpinį Europos oro uostą. **Kainos: Kelionės kaina asmeniui 2-čiame kambaryje: nuo 1845 EUR, kai grupėje ne mažiau 14-16 turistų.**

Kai grupėje 10-13 turistų, priemoka už kelionę 100 EUR asmeniui. Priemoka už vienietį kambarį: nuo 460 EUR **PASTABA:** Hemiso festivalyje dalyvaujama tik vykstant į kelionę pažymėtomis dienomis (su priedašu prie datos „su Hemiso festivaliu“).

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Kelionė autobusu/mikroautobusu (visi pervežimai pagal programą).
- Visi viešbučiai, svečių namai ir stovyklavietės kruopščiai atrinktos GRŪDOS kelionių ekspertų.
- 2 nakvynės 4* (pagal šalies kategoriją) viešbutyje Delyje.
- 6 nakvynės 3* (pagal šalies kategoriją) viešbučiuose.
- 2 nakvynės stacionariose palapinėse arba nameliuose Nubros slėnyje.
- 1 nakvynė 3* (pagal šalies kategoriją) viešbutyje, svečių namuose arba stacionariose palapinėse Alčyje.
- Maitinimas pagal programą: 11 pusryčių (esant ankstyvam išvykimui gali būti pateikiamas pusryčių paketas), 9 pietūs (dažniausiai pateikiami pietų paketai) ir 10 vakarienių.
- Ekskursijos pagal programą, įėjimo mokesčiai į programoje nurodytus objektus ir vietiniai mokesčiai.
- Pasivažinėjimas rikšomis Delyje.
- Jojimas kupranugariais Nubros slėnyje.
- Kvalifikuoto anglakalbio gido paslaugos pažintinio turo metu.
- Profesionalaus GRŪDOS kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos.
- Kelionės dokumentų sutvarkymas.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinio skrydžio Vilnius - Europos miestas – Delis – Europos miestas - Vilnius bilietai su oro uostų mokesčiais, nuo 990 Eur (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Vietinių skrydžių bilietai su oro uostų mokesčiais nuo 350 Eur/asm (skrydžių kainos gali kilti ir bus patikslintos rezervuojant kelionę): Delis-Lėjus-Delis.
- Indijos viza – 110 Eur/asm.
- Ekskursija į Agra, aplankant Tadž Mahalą (nuo 90 Eur/asm, susirinkus ne mažiau 10 asmenų).
- Sėdimos vietos Hemiso festivalio metu nuo 40 Eur/asm.
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (**privalomas**), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (pagal pageidavimą).
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai (privalomi!) vietiniams gidams 2-3 Eur asm. (dienai) ir vairuotojams 1-2 EUR asm. (dienai), gėrimai pietų ir vakarienių metu, kitos nepamintotos išlaidos.
- Tam tikruose objektuose draudžiama fotografuoti arba filmuoti, o kai kur už leidimą fotografuoti ir filmuoti mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienos/esim-virtuali-kortele>

Papildoma informacija

- Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- Pasikeitus skrydžių, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis.
Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.
- Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- Jeigu karaliaus rūmai ar vienuolynai dėl vidinių gyvenimo taisyklių uždaromi, turistai į juos neįleidžiami.
- Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškiniai, oro sąlygos, streikai, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz, vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- Minimalus keliautojų skaičius grupėje – 15 turistų. Nesurinkus minimalaus turistų skaičiaus ir, turistams sutikus, grupė gali vykti be kelionės vadovo iš Lietuvos; kelionės kaina perskaičiuojama.
- **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlę. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/skiepai-keiautojams>.
- LR piliečio pasas turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasas turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų***. Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „Kauno Grūda“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŪNŲ IR ORO VEŽĖJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfrau ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Eglė Germanavičienė

 [052101458](tel:052101458) egle.germanaviciene@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedirbame, VII : Nedirbame

Kaunas: [037\) 32 44 54](tel:037324454), **Vilnius:** [05\) 215 00 77](tel:052150077), **Klaipėda:** [046\) 31 17 43](tel:046311743), **Mažeikiai:** [044\) 32 53 00](tel:044325300), **Online užsakymai:** [061148640](tel:061148640),
Grupėms: [037\) 40 41 73](tel:037404173)